

Amk-tutkinnon käyneiden poliisien kokemuksia voimankäytön koulutuksen työelämävastavuudesta Vaasan pääpoliisiasemalla

Isohätälä Milla & Kaakkurivaara Hanna

11/2022

TIIVISTELMÄ

Hanna Kaakkurivaara ja Milla Isohätälä: Kuinka Amk-tutkinnon käyneet poliisit kokevat voimankäytön koulutuksen vastaavan työelämää Vaasan pääpoliisiasemalla

Opinnäytetyön muoto: Tutkimuksellinen

Julkisuusaste: Julkinen

Ohjaaja: Eronen Pasi & Härmä Timo

Tutkinto: Poliisi (AMK)

Opinnäytetyössämme on tarkoitus selvittää Poliisiammattikorkeakoulun voimankäytön opetuksen vastaavuutta työelämään. Tutkimuksen kautta avaamme haastateltavien konstaapelien omakohtaisia kokemuksia osaamisestaan ja taitotason ylläpitämisestä. Selvitämme myös, kuinka työelämässä olevat konstaapelit harjoittelevat fyysisen voimankäytön eri osa-alueita ja kuinka tärkeäksi osaksi poliisin työtä voimankäyttö ylipäättään mielletään. Tarkastelemme myös, mitkä asiat vaikuttavat osaamisen ylläpitämiseen työelämässä.

Opinnäytetyömme on laadullinen tutkimuksellinen työ, jonka aineisto kerättiin puolistrukturoidulla haastattelumuodolla eli asiantuntijoille tehtävillä teemahaastatteluilla Vaasan pääpoliisiasemalla. Haastateltaviksi valikoitui kolme konstaapelia yksi jokaiselta seuraavaksi mainitulta sektorilta: rikostorjunnasektori, valvonta- ja hälytystoiminnasektori ja liikennesektori.

Opinnäytetyömme tavoitteena on antaa poliisiammattikorkeakoululle palautetta työelämässä olevilta poliiseilta poliisiammattikorkeakoulun voimankäytön opetuksesta. Palautteen pohjalta tarkoituksena on nostaa esille sellaisia asioita, jotka koettiin tarpeellisiksi painottaa työelämässä ja joiden opetuksessa on puutteita. Työmme tavoitteena on myös antaa tietoa Vaasan pääpoliisiasemalle siellä työskentelevien poliisien voimankäytön osaamisen tasosta.

Opinnäytetyömme keskeisenä tuloksena voimme todeta Poliisiammattikorkeakoulun voimankäytön opetuksen antaneen kattavan ja työelämää tukevan valmiuden poliisiammattikorkeakoulusta valmistuneille konstaapeleille. Opinnäytetyömme tuloksen perusteella poliisiammattikorkeakoululla koulutus on pitkälti riittävää, mutta työelämässä osaamistason ylläpito kallistuu konstaapelin omille harteille, eivätkä poliisilaitoksen vuosittaiset voimankäytön koulutukset kehitä olemassa olevaa tasoa vaan enemmänkin ylläpitävät vaadittua minivaatimustasoa.

Sivumäärä: 35

Tarkastuskuukausi ja vuosi: Marraskuu 2022

Avainsanat: Voimankäyttö, voimankäytön koulutus, osaamistaso, oppiminen, subjektiivinen kokemus

1 JOHDANTO	1
2 OPINNÄYTTEEN POHJUSTUS.....	2
2.1 Opinnäytteen tarkoitus ja tavoitteet.....	2
2.2 Keskeiset käsitteet.....	2
3 TEOREETTINEN VIITEKEHYS	3
3.1 Tiedonhaku.....	3
3.2 Aikaisemmat tutkimukset	3
3.3 Poliisin voimankäyttö	4
3.3.1 Voimankäyttöä ohjaavat periaatteet	6
3.3.2 Poliisin voimankäyttövälineet	7
3.3.3 Työturvallisuus	9
3.4 Oppiminen.....	10
3.5 Poliisiammattikorkeakoulun voimankäytön opetus	12
4 TUTKIMUSKYSYMYKSET	13
5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	14
5.1 Tutkimusmenetelmän valinta	14
5.2 Haastateltavien valinta	15
5.3 Haastattelukysymykset.....	15
5.4 Haastattelujen toteutus	16
5.5 Haastattelujen purkamisprosessi	16
6 TUTKIMUKSEN TULOKSET	17
6.1 Haastateltavien työkokemus ja oman taitotason kokeminen voimankäytössä.....	17
6.2 Fyysisen voimankäytön harjoittelu, osaamisen ylläpito sekä voimankäytön välineiden hallinnan harjoittelu	18
6.3 Haastateltavien kokemuksia poliisiammattikorkeakoulun voimankäytön opetuksesta	18
6.3.1 Poliisiammattikorkeakoulun valinnaiset voimankäytön kurssit	20
6.4 Voimankäytön koulutuksen kehittämiskohteet	20
6.5 Haastateltavien kokemuksia voimankäytön tason vastaavuudesta toimia erilaisissa tilanteissa	21

6.6 Työpaikan järjestämät voimankäytön koulutukset ja koulutuspäivien vaatimustason vastaavuus omaan taitotasoon	22
6.7 Poliisilaitoksen tukeminen voimankäytön harjoittelussa	23
6.8 Miten tärkeäksi osaksi poliisin työtä haastateltavat kokevat voimankäytön osaamisen	23
6.9 Voimankäytön eri osa-alueiden osaamiseen ja niiden harjoittamiseen positiivisesti ja negatiivisesti vaikuttavat tekijät.....	24
7 YHTEENVETO	25
7.1 Poliisiammattikorkeakoulun koulutuksen vastaaminen työelämän tarpeisiin	25
7.2 Voimankäytön eri osa-alueiden; fyysisen voimankäytön ja voimankäytön välineiden harjoittelu	26
7.3 Voimankäytön osaaminen osana poliisin työtä	26
7.4 Poliisin voimankäytön osaamisen ylläpitämiseen vaikuttavat tekijät.....	27
8 TYÖN LUOTETTAVUUDEN ARVIOINTI.....	27
9 TUTKIMUKSEN EETTISYYS.....	29
10 POHDINTA	30
10.1 Jatkotutkimusmahdollisuudet.....	33
10.2 Kokemuksemme prosessista ja omasta oppimisesta.....	33
LÄHTEET	36
LIITE 1	38

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön alkuvaiheessa lähdimme pohtimaan aihetta yhdessä omien kiinnostuksen kohteidemme kautta. Fyysinen toimintakyky onkin molempien mielenkiinnon kohde. Aihe rajautui alkuun poliisin fyysiseen harjoitteluun, josta se jalostui poliisin voimankäyttöön. Halusimme selvittää kuinka poliisiammattikorkeakoulusta valmistuneet poliisit mieltävät itse oman voimankäytön osaamisensa ja taitotasonsa koulusta saatujen oppien pohjalta.

Voimankäyttö ja sen hallitseminen on iso osa poliisin työtä erityisesti valvonta- ja hälytyssektorilla työskennellessä. Voimankäytön osaaminen on myös iso osa työturvallisuutta. Voimankäytön koulutus aloitetaan poliisikoulutuksessa jo varhaisessa vaiheessa ja taitoja harjoitellaan koko koulutuksen ajan. Mielenkiitonamme on, kuinka näitä taitoja ylläpidetään ja harjoitellaan työelämässä ja minkälaiset valmiudet Poliisiammattikorkeakoulu on antanut käytännön työhön. Työssämme perehdymmekin poliisin voimankäytön valmiuksiin siltä kannalta, kuinka hyvin Poliisiammattikorkeakoulun voimankäytön opetus vastaa työelämässä tarvittavia taitoja.

Työ toteutettiin haastatteluilla, joissa selvitettiin poliisien sen hetkistä omakohtaista tuntemusta siitä, kuinka he kokevat poliisiammattikorkeakoulussa opetetun voimankäytön vastaavuuden työelämään. Tarkoituksena oli selvittää myös heidän sen hetkinen kokemuksensa omasta voimankäytön osaamisestaan ja omakohtaisesta harjoittelusta. Tutkimuksessa selvitettiin myös, kuinka haastateltavat kokevat työnantajan tukevan sekä mahdollistavan harjoittelua ja mitä tulisi jatkossa kehittää.

Tarkoituksena työllä on antaa hallinnolle tietoa tämänhetkisestä osaamisen tilasta ja poliisien kokemuksia, mitä voisi tehdä paremmin, sekä Poliisiammattikorkeakoulun voimankäytön opettajille tietoa, kuinka opetus on kantanut työelämässä ja mitä mahdollisesti tulisi kehittää tai lisätä. Aineistona työssä toimii haastattelujen vastaukset ja työn tulokset perustuvat niiden analysointiin.

Työn on täysin julkinen opinnäytetyö. Opinnäytetyö toteutettiin haastattelututkimuksena Vaasan pääpoliisiasemalla, jolloin saatiin näkemyksiä siellä työskenteleviltä poliiseilta. Työhön haastateltiin eri sektoreilla työskenteleviä poliiseja, jotta voimankäytön osaamisen tilanteesta saataisiin laajempi kuva.

Aineistonkeruu toteutettiin asiantuntijahaastatteluilla. Haastattelututkimuksen suorittamiseksi tutkimuslupa haettiin Vaasan pääpoliisiasemalta. Tutkimusluvun numero on POL-2022-67192.

2 OPINNÄYTTEEN POHJUSTUS

Opinnäytetyöllämme pyrimme saamaan kuvaa poliisien voimankäytön osaamisen tilasta valmistumisen jälkeen työelämässä. Tavoitteenamme oli myös selvittää haastateltavien poliisien voimankäytön harjoittelun määriä sekä tapoja ylläpitää ja kehittää osaamistaan. Olimme kiinnostuneita myös, onko harjoittelu itseohjautuvaa vai ainoastaan pakollisten harjoitteiden myötä karttuvaa osaamista.

2.1 Opinnäytteen tarkoitus ja tavoitteet

Opinnäytetyömme tarkoituksena on tuoda tietoa Poliisiammattikorkeakoulun voimankäytön opettajille koulutuksen vastaavuudesta työelämään. Tarkoituksena on tuoda esille asioita, joita koulutuksessa on syytä jatkossa ottaa huomioon, sekä painottaa työelämässä tarpeelliseksi koettuja taitoja. Tarkoituksemme on myös tuoda Vaasan pääpoliisiasemalle tietoa virassa olevien poliisien tämänhetkisestä voimankäytön osaamisen koetusta tasosta.

Opinnäytetyön tavoitteena on kehittää omaa osaamistamme Poliisiammattikorkeakoulussa saatujen tietojen ja taitojen pohjalta. Tavoitteena on perehtyä syvällisemmin voimankäytön oppimisprosessiin sekä harjoittaa opinnäytetyön myötä akateemista ajattelua, kirjoittamista sekä analysointia. Tavoitteena on kehittää taitojamme tiedonetsinnässä sekä tietojen ja taitojen laaja-alaisessa soveltamisessa (Haikansalo & Korander 2022, 1).

2.2 Keskeiset käsitteet

Käsitteiden määrittäminen on osa tieteellistä opinnäytetyötä (Kananen 2015, 346). Opinnäytetyössämme keskeisinä käsitteinä ovat voimankäyttö, voimankäytön koulutus ja osaamistaso. Laajemmin määriteltävissä oleva käsite työssämme on oppiminen, johon perehdymme työn edetessä.

Voimankäytöllä tarkoitetaan tässä opinnäytetyössä lyhennettä voimakeinojen käytöstä, joka on rajattu poliisin fyysiseen voimankäyttöön sekä voimankäyttövälineiden käyttöön Poliisilain 2:17§:n mukaisesti. Opinnäytetyössämme voimankäytön termi ei sisällä poliisitaktiikkaa.

Voimankäytön koulutuksella tarkoitetaan tässä opinnäytetyössä poliisiammattikorkeakoulun opintosuunnitelmaan kuuluvaa voimankäytön opintojakson sisältämää opetusta. Poliisiammattikorkeakoulun ammattiopintoihin kuuluu opetussuunnitelman mukaisesti opintojakso voimankäyttö ja voimankäytön taktiikat, joka on kokonaisuutena 8 opintopistettä (Poliisiammattikorkeakoulun opetussuunnitelma 2020–2022, 2020, 13). Lisäksi tässä opinnäytetyössä sisällytetään Vaasan pääpoliisiaseman järjestämät laki sääteiset voimankäytön koulutukset termin alle.

Osaamistasolla tarkoitetaan tässä opinnäytetyössä haastateltavien poliisin kykyä hoitaa poliisilain 1 luvun 1 pykälän mukaiset poliisin työtehtävät tehtävän vaatimalla tavalla. Tässä opinnäytetyössä osaamistasoa tarkastellaan nimenomaan poliisin voimankäytön kannalta ja haastateltavien subjektiivisten kokemusten pohjalta.

Subjektiivisella kokemuksella tarkoitetaan tässä opinnäytetyössä haastateltavan omaa kokemusta, joka on yksilöllinen, omakohtainen ja ainutlaatuinen.

3 TEOREETTINEN VIITEKEHYS

3.1 Tiedonhaku

Opinnäytetyöhön haettiin tietoa poliisin voimankäyttöön liittyvästä kirjallisuudesta sekä lainsäädännöstä. Aiheeseen tutustuttiin aiempien aihealuetta sivuavien opinnäytetöiden kautta, sekä perehdyttiin niissä käytettyihin lähteisiin. Sivuavien opinnäytetöiden lähdeluetteloista poimittiin meidän opinnäytetyöhömmä aiheen mukaisia lähteitä, jotka löytyivät kirjaston aineistotietokannoista.

Poliisin voimankäyttöä ohjaavat lait sekä asetukset, joten teoriapohjakin voimankäytön osalta tukeutuu vahvasti lakiin ja poliisin voimankäyttöä ohjaaviin asetuksiin. Tutkimuksemme aiheeseen liittyen voimankäytön opetukseen, oppimiseen ja työturvallisuuteen löysimme lähteitä aiheen mukaisista kirjallisuuslähteistä. Poliisiammattikorkeakoulun voimankäytön opetuksen avaamiseen käytettiin Poliisiammattikorkeakoulun opetussuunnitelmaa 2020–2022. Tutkimusmenetelmän avaamiseen opinnäytetyössä käytettiin laadulliseen tutkimukseen suuntautuvia kirjallisuuslähteitä.

3.2 Aikaisemmat tutkimukset

Voimankäyttöön liittyviä opinnäytetöitä on tehty useita. Monet näistä kuitenkin sisältävät salattavaa tietoa eivätkä näin ollen ole julkisia. Voimankäyttöön liittyy taktista osaamista ja tämän tiedon on oltava vain poliisin käytössä. Theseus-tietokannasta löysimme kuitenkin useampia julkisia voimankäyttöön liittyviä töitä.

Parviainen ja Lindström (2017) ovat käsitelleet opinnäytetyössään poliisin fyysistä voimankäyttöä ja tehneet poliisin fyysistä voimankäyttöä tukevan fyysisen harjoittelun oppaan. Työ on rajattu koskemaan vain fyysistä voimankäyttöä. Työn produktina on tuotettu kuuden kuukauden mittainen kunto-saliharjoitusohjelma, jonka tarkoituksena on parantaa fyysistä suorituskykyä. Fyysisen suorituskyvyn kohentuessa on ajateltu myös poliisin työturvallisuuden lisääntyvän, kun voimankäyttötilanteista suoriudutaan paremmin. (Parviainen & Lindström 2017.)

Mäkilän (2019) opinnäytetyö Voimankäytön kenttäkouluttajien käsitys työharjoitteluun tulevien opiskelijoiden poliisitaktisesta osaamisesta vuodelta 2019 käsittelee nimenomaan taktisen osaamisen

osaamistasoa. Työssä on haastateltu kenttäkouluttajia, ja työ perustuu heidän kokemuksiinsa opiskelijoiden osaamistasosta. Työssä on myös selvitetty, mitä poliisitaktiikan osa-alueita Poliisiammattikorkeakoulun voimankäytön opetuksessa tulisi painottaa. Tutkimuksen tuloksena on, että poliisitaktinen osaaminen on mielletty hyvän ja tyydyttävän välimaastoon. Paras taktinen osaaminen on koettu olevan ajoneuvon peruspysäytyksessä ja heikoin koiratoiminnassa. Työn tuloksissa on tuotu esiin, että tasoa olisi helppo nostaa panostamalla soveltavien harjoitusten määrään ja opiskelijoille suunnatun opetusmateriaalin kehittämiseen. (Mäkilä 2019.)

Vuonna 2019 valmistunut Honkalan opinnäytetyö ”Covid-19 pandemian vaikutukset voimankäytön ylläpitokoulutukseen Lounais-Suomen poliisilaitoksen alueella” käsittelee ylläpitokoulutusten toteutumisia viime vuosina. Työssä on keskitytty selvittämään, kuinka pandemia-aika on vaikuttanut voimankäytön osaamiseen, kuinka ylläpitokoulutuksia on järjestetty, ja kuinka niissä pandemian vuoksi olleet rajoitukset ovat vaikuttaneet poliisien osaamistasoon. Työssä on haastateltu kahta voimankäytön kenttäkouluttajaa ja kahta ylläpitokoulutuksiin osallistunutta poliisia. Työn tuloksena oli, että fyysisen voimankäytön kertaaminen on jäänyt omalle vastuulle, ampumarjoittelua sen sijaan on tullut tehtyä. Tuloksena oli myös, että voimankäytön ylläpitokoulutuksia tulisi järjestää enemmän ja koulutuksessa tulisi hyödyntää myös digitaalista ympäristöä. (Honkala 2019.)

Juha Pirkkalainen (2020) on opinnäytetyössään tutkinut voimankäytön ylläpitokoulutusten tehostamista Kanta-Hämeen kenttäjohtoalueella. Työssä on selvitetty voimankäyttökouluttajien mielestä esiin tulleita kehittämiskohteita ylläpitokoulutuksiin liittyen. Työn tuloksena on, että suurimmat haasteet liittyvät harjoituskertojen vähyyteen ja suunnitelmallisuuden puutteeseen. Työn produktina on suunniteltu kolmen vuoden mittainen harjoitussuunnitelma, jonka aikana käydään läpi kaikki Poliisiammattikorkeakoululla käydyt voimankäytön eri osa-alueet. (Pirkkalainen 2020.)

3.3 Poliisin voimankäyttö

Poliisilaissa on määritelty, että poliisilla on oikeus käyttää voimakeinoja tarvittaessa virkatehtävää suorittaessa. Voimankäytön tilanteet eivät ole poliisin työssäkään arkipäivää. Voimakeinojen käyttöä ohjaa laki, ja ensisijaisesti poliisi pyrkii hoitamaan tilanteen poliisilain 1 luvun 6 pykälän mukaan neuvoin, kehotuksin ja käskyin.

Tilanteita, jolloin poliisin voimankäyttö voidaan nähdä tarpeelliseksi ovat vastarinnan murtaminen, henkilön paikalta poistaminen, kiinniottamisen toimittaminen, vapautensa menettäneen pakenemisen estäminen, esteen poistaminen, miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttuminen taikka välittömästi uhkaavan rikoksen tai muun vaarallisen teon tai tapahtuman estäminen. Käytettävien tarpeellisten voimakeinojen tulee olla sellaisia, että niitä voidaan pitää puolustettavina. Puolustetta-

vuuteen taas liittyy tehtävän tärkeys ja kiireellisyys, vastarinnan vaarallisuus sekä käytettävissä olevat voimavarat. Lisäksi vaikuttavat myös muut seikat, jotka vaikuttavat kokonaisarviointiin. (PoL 2:17.1§.)

Voimakeinojen käyttö on määritelty sisäministeriön asetuksessa voimankäyttövälineen tai fyysisen voiman käyttämiseksi niin, että sillä pyritään vaikuttamaan joko suoraan tai välillisesti kohteena olevan henkilön käyttäytymiseen (Sisäministeriön asetus poliisin voimakeinoista sekä kulkuneuvon pysäyttämisestä 245/2015 1:2§ 1.mom.) Voimakeinojen käyttö voidaan jakaa kolmeen tarkoitukseen. Ensimmäinen on vastarinnan taikka muun esteen poistaminen. Toinen on paon estäminen, ja kolmantena rikoksen tai muun vaarallisen tilanteen estäminen. (Rikander 2016, 77.) Voimankäyttöä voidaankin pitää ankarimpana keinona saada kohdehenkilö noudattamaan järjestystä ja lakia (Tapani & Tolvanen 2013, 297).

Vastarinnan murtamisella tarkoitetaan aktiivisen ja passiivisen vastarinnan murtamista voimakeinoin. Perusteena voimakeinojen käytölle on, että joku yrittää estää poliisin toimintaa. Passiivinen vastarinta on esimerkiksi tilanne, jossa henkilö istuu tiellä tarkoituksenaan estää kulkeminen passiivisella käytöksellään. Aktiivista vastarintaa on taas henkilön fyysisen väkivallan kohdentaminen poliisiin ja henkilön aktiivinen käyttäytyminen poliisin työtehtävien vaikeuttamiseksi. Paikalta poistaminen on myös tilanne, jossa voidaan turvautua voimankäyttöön. Esimerkkinä voi olla tilanne, jossa henkilö ei suostu poistumaan paikalta ja on perusteltua syytä olettaa hänen syyllistyvän henkeä, terveyttä, vapautta, kotirauhaa tai omaisuutta koskevaan rikokseen taikka aiheuttavan välitöntä vaaraa tai häiriötä yleiselle järjestykselle tai turvallisuudelle. (Boucht 2020, 50.)

Voimakeinojen käyttö on mahdollista henkilön kiinniottamiseksi tai vapautensa menettäneen paon estämiseksi. Kiinniottamiseen kuuluu sekä rikosprosessuaaliset kiinniotot sekä hallinnolliset eli esimerkiksi poliisilakiperusteiset kiinniotot muun muassa rikoksilta ja häiriöltä suojaamiseksi. Vapautensa menettäneen paetessa ilman, että hän tekee fyysistä vastarintaa poliisi voi tarvittaessa käyttää myös voimakeinoja. (Boucht 2020, 50.)

Poliisi voi tehtävällä joutua poistamaan esteen voimakeinoja käyttäen. Esteen poistamisessa peruste on, että este estää poliisia pääsemästä johonkin tehtävän hoitamisen edellyttämään paikkaan. Esimerkiksi oven murtaminen kohdeasuntoon pääsemiseksi kuuluu tähän kategoriaan. Voimakeinojen käyttö on myös mahdollista välittömästi uhkaavan rikoksen tai muun vaarallisen teon tai tapahtuman estämiseksi. Esimerkkinä tilanteesta on aseellisen kohdehenkilön toiminnan pysäyttäminen julkisella paikalla poliisin voimakeinoin. (Boucht 2020, 50.)

Voimankäytön kouluttamisesta, niin peruskoulutuksesta kuin kouluttajakoulutuksesta vastaa Poliisi-ammattikorkeakoulu. Ylläpitokoulutuksesta sekä harjoittelusta sen sijaan vastaa poliisiyksikkö. Poliisiyksikön on järjestettävä harjoittelua ja ylläpitävää koulutusta vähintään kaksi kertaa vuodessa,

johon sisältyy ampuma-aseiden ja muiden voimankäyttövälineiden käyttö sekä fyysisten voimakeinojen kertaaminen. Ampuma-asetyyppien käytössä on suoritettava tasokoe joka vuosi. (Sisäministeriön asetus poliisin voimakeinoista sekä kulkuneuvon pysäyttämisestä 245/2015 1:3§.)

Voimankäytön sisältö on laaja, ja siihen kuuluu jo lievimmillään henkilön käteen tarttuminen ja äärimmillään ampuma-aseella ampuminen. Fyysisen voimankäytön tiettyihin tekniikoihin saattaa sisältyä vakavien vaarojen riskejä, esimerkiksi päähän kohdistuvissa otteissa. (Boucht 2020, 36.) Periaatteita noudattaen tällaisiin otteisiin turvaudutaan ainoastaan silloin kun on pakko. Tämä kiteyttää voimankäytön osaamisen laajan repertuaarin. Ei riitä, että osaat jonkun tietyn otteen tai hallinnan, vaan sen täytyy olla sellainen, jota tilannetta arvioitaessa voidaan pitää tarpeellisena ja puolustettavana voimankäytön tekniikkana (PoL 2:17§).

Voimankäyttö ei saa olla itse tarkoitus, vaan sillä pyritään tarvittaessa pääsemään toivottuun lopputulokseen virkatehtävää hoidettaessa. Poliisin turvautuessa voimakeinojen käyttöön työtehtävän hoitamiseksi, tulee voimakeinoja käyttää sellaisella tavalla, joka tekee niiden seurauksista ennakoitavia ja voimakeinojen käyttö tapahtuu turvallisella tavalla. (Boucht 2020, 46.)

3.3.1 Voimankäyttöä ohjaavat periaatteet

Poliisin voimankäyttöä ohjaavat useat eri periaatteet (Rikander 2016, 77). Poliisi työtehtävällään voimankäyttöön turvautuessa joutuu toimivaltavansa puitteissa puuttumaan ihmisten keskeisiin perusoikeuksiin, jotka ovat määritelty Suomen perustuslaissa (701/1999) 2 luvussa. Yksi mainittava perusoikeus, johon puututaan poliisin kohdistuessa voimakeinoja henkilöön, on hänen henkilökohtainen vapautensa, koskemattomuus ja mahdollisesti myös hänen turvallisuutensa (Suomen perustuslaki 701/1999 2:7§). Poliisin tuleekin voimankäytön yhteydessä muistaa ottaa huomioon ihmisoikeuksien ja perusoikeuksien kunnioittamisen periaate, eli voimankäytön tilanteessa tulee käyttää sellaisia keinoja, jotka parhaiten näitä kunnioittavat (PoL 1:2§). Mainittavaa on myös, että poliisin voimankäyttöoikeuden normien on mukauduttava Suomen perustuslain perusoikeussäädöksiin (Loman 1997, 22).

Suhteellisuusperiaatetta kunnioittaen voimankäytön tulee olla suhteessa käytettyyn vastarintaan sekä kyseessä olevaan tehtävän tärkeyteen, kiireellisyyteen, vaarallisuuteen sekä siihen, mihin tehtävällä pyritään. Huomioon tulee ottaa myös kohdehenkilön ominaisuudet, kuten esimerkiksi ikä ja terveys. (PoL 1:3§). Suhteellisuusperiaatteen mukaan toimiessa poliisin toiminta on mitoitettava tilanteeseen oikein (Loman 1997, 96).

Vähimmän haitan periaatteen mukaisesti ei kenenkään perusoikeuksiin tule puuttua enempää kuin se tehtävän kannalta on tarpeen. Myöskään kenellekään ei saa aiheutua suurempaa haittaa tai vahinkoa, kuin tehtävän hoitamisen kannalta on tarpeen. (PoL1:4§). Lisäksi voimankäyttötilanteessa

otetaan huomioon tarkoitussidonnaisuuden periaate, jonka mukaisesti toimenpidettä eli voimankäyttöä saadaan käyttää vain tehtävän kannalta tarpeelliseen tarkoitukseen. (PoIL1:5§.) Tarkoitussidonnaisuusperiaatteen mukaan poliisin voimakeinojen käyttö on sallittua ainoastaan virkatehtävän suorittamiseksi tai virantoimituksessa (Loman 1997, 99).

Tehtävien hoito ja tärkeysjärjestys pykälän mukaisesti poliisin toiminnan on oltava puolueetonta, asiallista ja sovinnollisuutta edistävää. Ensisijaisesti tulisi toimia neuvoin, kehotuksin ja käskyin. Poliisin tehtävät tulee hoitaa tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti. Tehtävät on asetettava tärkeysjärjestykseen olosuhteiden niin vaatiessa. (PoIL 1:6§.)

3.3.2 Poliisin voimankäyttövälineet

Tässä osiossa esittelemme lyhyesti työssämme esillä olevat poliisin voimankäyttövälineet. Poliisimiehen voimankäyttöisten välineiden varustamisesta tehtävien edellyttämällä voimankäyttö- ja suojavälineillä vastaa valtio (Valtioneuvoston asetus poliisista 1080/2012 10§). Poliisina toimivan ja muun poliisihallinnon palveluksessa olevan virkamiehen on tunnettava kantamiensa voimankäyttövälineiden vaikutukset ja niiden käyttöön liittyvät säädökset sekä osattava käyttää niitä asianmukaisesti (Sisäministeriön asetus poliisin voimakeinoista sekä kulkuneuvon pysäyttämisestä 245/2015 1:3§.)

Poliisimiehellä ja muulla poliisihallinnon palveluksessa työskentelevällä virkamiehellä on oikeus kantaa ja käyttää seuraavaksi mainittuja voimankäyttövälineitä ainoastaan, jos virkamies on koulutettu voimankäyttövälineen käyttöön (Sisäministeriön asetus poliisin voimakeinoista sekä kulkuneuvon pysäyttämisestä 245/2015 1:4§). Poliisimiehen on osallistuttava voimankäyttövälineiden ylläpitävään koulutukseen ja harjoitteluun, sekä virka-aseen osalta poliisimiehen on suoritettava voimankäyttövälineen vuosittainen tasokoe kantaakseen virka-asetta (Sisäministeriön asetus poliisin voimakeinoista sekä kulkuneuvon pysäyttämisestä 245/2015 1:3§).

Poliisin kantamasta virka-aseesta on määritelty valtioneuvoston asetuksessa poliisista (1080/2013) 10 §:n 2 momentissa; poliisin virka-ase on henkilökohtainen lippaallinen tai itselataavalla kertatullalla toimiva pistooli tai revolveri niihin soveltuvine patruunoineen.

Lieviksi poliisin voimankäyttövälineiksi luokitellaan ominaisuuksiltaan ja oikea oppisestisesti käytettynä vaikutuksiltaan ampuma-aseeseen verraten lievemmat voimankäyttövälineet (Valtioneuvoston asetus poliisista 1080/2013 10 §). Lievempiä voimakeinoja taikka vähemmän vaaralliseksi luokiteltuja voimakeinoja ovat etälamautin, OC-sumute, teleskooppipatukka, käsiraudat sekä ruumiinvoima (Boucht 2020, 36–38).

Etälamautin on sähköä välittävä voimankäyttöväline. Liipaisinta painamalla etälamauttimesta lähtee kaksi elektrodia, jotka kiinnittyvät kohdehenkilön ihoon tai vaatteisiin. Elektrodit johtavat korkeajännitteistä virtaa matalalla voimakkuudella. Sähkövirran tarkoituksena on häiritä kohdehenkilön lihaskontrollia aiheuttaen kipua sekä lihasten lukkiutumista, eli kohdehenkilö lamaantuu sähkövirran vaikutuksen myötä. (Boucht 2020, 38.)

OC-sumute on suihkutettava neste, jonka tarkoituksena on ärsyttää silmiä ja sokaista kohdehenkilö tilapäisesti, niin että kohdehenkilön toiminta heikkenee tai lakkaa. OC-sumutinta esiintyy juovana, eli suunnattuna suihkuna tai kartionmuotoisena sumuna. (Boucht 2020, 37.)

Teleskooppipatukka on metallista valmistettu teleskooppitekniikalla toimiva patukka, joka yhteen puristetussa muodossa (säilytysmuodossa) on noin 15 cm pitkä. Patukka on käyttömuodossa avattuna. Patukan käyttö tapahtuu esimerkiksi lyömällä kohdehenkilön reisilihakseen, jonka tarkoituksena on saada aikaseksi kohdehenkilön lihaksen lukkiutuminen sekä tilapäinen toimintakyvyttömyys. (Boucht 2020, 38.)

Käsiraudat ovat tavallinen ja suhteellisen vaaraton voimankäyttöväline, joka rajoittaa kohdehenkilön liikkuma- ja toimintavapautta. Käsirautojen käytöstä on säännelty Poliisilain 2 luvun 20 pykälässä. Pykälän mukaisesti käytön edellytyksenä on, että rajoittaminen on välttämätöntä virkatehtävän yhteydessä. Käsirautojen käytöllä estetään kohdehenkilön karkaaminen, hillitään väkivaltainen käyttäytyminen tai torjutaan uhkaavaa väkivaltaa (PoL 2:20.1).

Ruumiinvoimien käyttäminen tarkoittaa Poliisiammattikorkeakoulussa opettujen kontrolli- ja kuljetuskeinojen käyttämistä, joiden tarkoitus on kontrolloida vastarintaa aiheuttavaa henkilöä. Ruumiinvoimien käytön voimakkuus vaihtelee tilanteen mukaan. Ruumiinvoimien käytöksi voidaan katsoa jo kohdehenkilön kädestä tarttuminen ja sitä kautta toiminnan ohjaaminen, mutta myös kohdehenkilön aktiivisen fyysisen vastarinnan taltuttaminen tilanteen niin vaatiessa. (Boucht 2020,36.) Opin näytetyössämme fyysisestä voimankäytöstä puhuttaessa tarkoitetaan ruumiinvoimien käyttämistä.

(Kuva: Sami Kilpiö, 2012 Helsingin Sanomat)

3.3.3 Työturvallisuus

Poliisin työtä tehdessä tulee huomioida myös työturvallisuus näkökulma. Työturvallisuudella tarkoitetaan työntekijän työssään tuntemaa turvallisuuden tunnetta, johon vaikuttaa omakohtainen subjektiivinen tunne sekä työympäristön objektiivinen turvallisuus, jotka eivät juuri eroa toisistaan (Hankilanoja 2007, 21).

Poliisin työssä on useita riskitekijöitä. Usein poliisi pyydetään paikalle selvittämään epäselvää tilannetta tai auttamaan tilanteen ratkaisemisessa. Tällöin työympäristönä toimii jo valmiiksi epävakaa tilanne. Poliisien työturvallisuutta on turvattu useilla eri varusteilla ja välineillä. Kuitenkin vasta välineiden ja varusteiden oikeaoppinen käyttö ja Poliisihallituksen määräämien taktiikoiden ja tekniikoiden hallitseminen edistävät työturvallisuutta. Työturvallisuudesta on määrätty laissa, joka ohjaa myös poliisin toimintaa. Työturvallisuuslaki (738/2002) velvoittaa sekä työnantajaa että työntekijää.

Työturvallisuuslain (738/2002) 14 pykälä velvoittaa työnantajaa perehdyttämään työntekijää riittävästi työhön, työolosuhteisiin ja työvälineisiin. Poliisin työssä työ ja työolosuhteet ovat monimuotoi-

sia, ja eikä työnantaja kykene erikseen perehdyttämään jokaiseen tilanteeseen. Kuitenkin työn vaarojen ja haittatekijöiden selvittäminen tulisi olla suunnitelmallista ja jatkuvaa työnantajan taholta (Hankilanoja 2007, 46). Poliisin työssä käytettävien voimankäyttövälineiden tulee olla Valtioneuvoston asetuksen (1080/2013) 10 pykälän mukaisia. Näiden välineiden käyttöön riittävä perehdyttäminen on työturvallisuuslain 14 pykälässä veloitettu työnantajalle.

Työturvallisuuslain (738/2002) 18 pykälä veloittaa työntekijää noudattamaan työnantajan toimivaltansa mukaisesti antamia määräyksiä ja ohjeita. Poliisihallituksen tekemiä ohjeita ja määräyksiä on useita. Työntekijöitä veloitetaan perehtymään sekä noudattamaan omaa työnkuvaa koskevia ohjeita ja määräyksiä. Ohjeilla ja määräyksillä pyritään ohjeistamaan sekä yhtenäistämään poliisin toimintaa.

Konstaapelin voimankäytön osaamisen tason ollessa varmallalla ja hyvällä tasolla, mahdollistaa se paremman työturvallisuuden. Usein vaaratilanteet ovat äkillisiä ja jopa yllättäviä. Tällöin nopeassa tilanteessa poliisin tulisi osata toimia ohjeiden ja määräysten mukaisesti, kuitenkin samalla työturvallisesti.

3.4 Oppiminen

Oppimisella tarkoitetaan elinikäistä prosessia, jota tapahtuu jatkuvasti monella eri osa-alueella. Oppimista voi tapahtua tiedostamatta tai tietoisesti. Oppiminen sisältää uuden tiedon ja valmiuksien lisääntymisen lisäksi jatkuvaa ajattelun muuttumista sekä kehittymistä. (Vaasan yliopisto, oppiminen.)

Oppiminen ja taidon omaksuminen ovat yksilöstä riippuvaista. Ihmiset omaavat useita eri oppimistyytlejä, jotkut omaksuvat opetetun asian nopeammin kuin toiset. Tässä opinnäytetyössä perehdyimme voimankäytön osaamistasoon sekä voimankäytönkoulutuksen vastaavuuteen työelämään, jolloin esimerkiksi oppiminen, motorinen oppiminen ja taidon omaksuminen ovat myös osa työtämme.

Ihmiset hyödyntävät eri aisteja oppimiseensa. Oppimisen yhteydessä oppimistyyli on jaettu kolmeen eri tapaan oppia aistikanavien hyödyntämisen mukaan. Auditivinen oppija sisäistää asian parhaiten kuuloaistiaan hyödyntäen. Visuaalinen oppija keskittyy asian näkemiseen. Kinesteettisen oppijan oppi kertyy oman konkreettisen tekemisen myötä. (Pirnes 2018, 6.)

Poliisiammattikorkeakoulu on opetussuunnitelmassaan tuonut esille erilaisten oppijoiden huomiointin opetuksessa, kuitenkin painottaen opiskelijan olevan aktiivinen toimija. Poliisiammattikorkea-

koulu takaa luottamuksellisen sekä turvallisen ilmapiirin sekä edistää opiskelijoiden oppimista monipuolisilla opetusmenetelmillä, arviointikäytännöillä sekä monialaisilla oppimisympäristöillä. (Poliisiammattikorkeakoulun opetussuunnitelma 2020–2022, 2020, 18.)

Motorinen oppiminen, jota myös fyysisen voimankäytön tekniikoiden opettelu on, voidaan jakaa Magillin (2007) mukaan viiteen eri oppimisen tasoon, joiden mukaan voidaan katsoa oppimista tapahtuneen. Ensimmäisellä tasolla taidon suorittaminen paranee tietyllä aikavälillä harjoittelun seurauksena. Seuraavalla tasolla suoritukset muuttuvat yhdenmukaisemmiksi eli yksittäisten toistojen välillä ei tapahdu enää suurta vaihtelua ja hajontaa. Kolmannella tasolla erilaisten häiriötekijöiden vaikutukset taidon suorittamiseen vähenevät eli toisin sanoen erilaiset ulkoiset ja sisäiset häiriöt eivät vaikuta taidon suorittamiseen. Neljännellä tasolla oppiminen on jo pysyvää eli taidon suorittamisen pitäisi onnistua pidemmänkin tauon jälkeen. Viimeisellä eli viidennellä tasolla opittua taitoa pystytään soveltamaan muissakin ympäristöissä kuin siinä, jossa se on aiemmin opittu. (Magill 2007, 248.)

Poliisiammattikorkeakoulussa voimankäytön opetuksessa tavoitteena on saavuttaa tietty taso tekniikoissa, joita pystytään soveltamaan työelämän olosuhteissa muun muassa poliisin kenttätyössä. Harjoittelua tapahtuu pääsääntöisesti poliisiammattikorkeakoululla opettajan johdolla. Opettajan taito tukea ja kehittää opiskelijan itsesäätelyä vaihtelee opetettavan asian pääasiallisen tavoitteen mukaan (Lonka 2014, 80). Poliisiammattikorkeakoulu on asettanut opetussuunnitelmassaan tavoitteen kehittää osaamistavoitteita, sisältöjä, opetus- ja arviointimenetelmiä sekä oppimisympäristöjä tutkimustiedon ja parhaiden käytäntöjen pohjalta (Poliisiammattikorkeakoulun opetussuunnitelma 2020–2022, 2020, 17).

Oppimisen kannalta laadukkaiden toistojen tekeminen edesauttaa liikemallien jäämistä muistiin, ja näin ollen voidaan saavuttaa taso, jolloin kyseinen suoritus pystytään tehdä tilanteeseen soveltaen kenttäolosuhteissa. Poliisiammattikorkeakoulun opetusta ja opiskelua ohjaavina tekijöinä ovat tavoitteellinen osaamisen kehittäminen, oppimisen näkökulman vahvistaminen ja työelämäläheisten opintokokonaisuuksien rakentaminen (Poliisiammattikorkeakoulun opetussuunnitelma 2020–2022, 2020, 20.) Myös oppimisympäristöllä on vaikutusta oppimiseen. Oppimisympäristö on samanaikaisesti fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen ympäristö, jossa oppimista tapahtuu (Pirnes 2018, 8.)

Poliisiammattikorkeakoulun opintosuunnitelmassa on myös määritelty edellytys poliisin monitasoisesta oppimisesta, jonka pohjana on poliisitoiminnassa yleisesti hyväksytyt arvot ja toimintaperiaatteet. Poliisiammattikorkeakoulun tehtävänä on antaa korkeakouluopetusta sisäiseen turvallisuusalan ammatillisiin asiantuntijatehtäviin, johtamistehtäviin sekä tukemaan yksilön ammatillista kasvua, samalla edistäen elinikäistä oppimista. (Poliisiammattikorkeakoulun opetussuunnitelma 2020–2022, 2020, 1.)

3.5 Poliisiammattikorkeakoulun voimankäytön opetus

Poliisiammattikorkeakoulussa voimankäytön opetus on jaettu neljään eri osajaksoon; voimankäyttö 1, voimankäyttö 2, voimankäyttö 3 ja voimankäyttö 4, joista kaikki muut paitsi voimankäyttö 4 suoritetaan kokonaan ennen työharjoitteluun lähtemistä (Poliisiammattikorkeakoulun opetussuunnitelma 2020–2022, 2020, 23–25). Voimankäytön opetuksessa edetään progressiivisesti, ja osajaksolta toiselle edetessä osaamistasoa laajennetaan ja syvennetään.

Voimankäyttö 1 on ensimmäinen askel poliisiammattikorkeakoulun voimankäytön koulutuksessa. Osajakson asiakokonaisuudet ovat fyysinen voimankäyttö ja lievemät voimankäyttövälineet. Tarkoituksena on oppia fyysisen voimankäytön tekniikat sekä osata harjoitella turvallisesti fyysisen voimankäytön tekniikoita sekä lievempien voimankäyttövälineiden; käsirautojen, OC-sumuttimen ja teleskooppipatukan käyttöä. Osajakson suoritettuaan opiskelija osaa määritellä lievempiin voimankäyttövälineisiin ja niiden käyttöön liittyvät rajoitukset, riskit ja mahdolliset seuraukset, sekä tietää ensiaputoimet OC-sumuttimen käytön osalta. Osajakson päätteeksi tulee suorittaa hyväksytysti Fyysisen voimankäytön näyttö 1. (Poliisiammattikorkeakoulun opetussuunnitelma 2020–2022, 2020, 23.)

Voimankäyttö 2 asiakokonaisuuksissa jatkuu fyysinen voimankäyttö sekä lievemät voimankäyttövälineet. Uutena tulee virka-ase-koulutus, taktiikka sekä henkilökohtaisen stressimekanismin merkityksen ymmärtäminen. Fyysisiä voimankäytön tekniikoita aletaan soveltaa erilaisissa ympäristöissä, ja opiskelijalta odotetaan käytössä olevien lievempien voimankäytönvälineiden hyödyntämistä. Osajakson virka-asekoulutuksen jälkeen opiskelija osaa käsitellä turvallisesti virka-asetta sekä kehittää omaa ampumataitoaan itsenäisesti. Opiskelija myös ymmärtää hyvän sekä työturvallisen perustoiminnan merkityksen poliisitaktiikan osana. Osajaksoon kuuluu myös oven murtamiseen käytettävät välineet ja niiden käyttöön liittyvien tekniikoiden läpikäynti. Osajakson päätteeksi tulee suorittaa hyväksytysti Virka-aseen osaamisen näyttö 1. (Poliisiammattikorkeakoulun opetussuunnitelma 2020–2022, 2020, 23.)

Voimankäyttö 3 osajaksolla syvennetään opiskelijan osaamistasoa voimankäyttötilanteiden fyysisen voimankäytön osalta. Osajakson jälkeen opiskelija tietää fyysisen voimankäytön tekniikoihin liittyvät rajoitteet, riskit sekä mahdolliset seuraukset. Voimankäyttö 3 osajaksolla käydään läpi pakopysäytys sekä siihen liittyvät turvallisuustekijät myös sivullisten osalta. Opiskelijan osaamista kehitetään myös stressireaktioiden tunnistamisen ja niiden säätelyn osalta. Osajakson vaadittavana suorituksena on Virka-aseen osaamisen näyttö 2, joka tulee suorittaa hyväksytysti. (Poliisiammattikorkeakoulun opetussuunnitelma 2020–2022, 2020, 24.)

Voimankäyttö 4 on viimeinen voimankäytön osajakso. Asiakokonaisuutena käsitellään kaikkia edellisillä osajaksilla tutuksi tulleita kokonaisuuksia. Osajakson jälkeen opiskelija osaa käyttää virka-

asetta turvallisesti sekä omaa jo hyvän ampumataidon. Opiskelijalla on osaaminen käyttää fyysisen voimankäytön tekniikoita ja opiskelija tietää etälamauttimen liittyvät toimintaperiaatteet ja riskit sekä osaa käyttää etälamautinta. Opiskelijalla on ymmärrys poliisimiehen toimintavelvollisuudesta ja riskeistä äärimmäisissä toisen hengen ja terveyden vaarantavissa tilanteissa. Opiskelija tietää hätäsuunnitelmatoimintamallin ja osaa toimia tilanteissa itsenäisesti. Osajakson jälkeen opiskelijalla tulee olla hyväksytysti käytynä Fyysisen voimankäytön näyttö 2, Teleskooppipatukan käyttäjäkoulutus, OC-sumuttimen käyttäjäkoulutus, Etälamauttimen käyttäjäkoulutus sekä Virka-aseen osaamisen näyttö. (Poliisiammattikorkeakoulun opetussuunnitelma 2020–2022, 2020, 24–25.)

Näiden neljän osajakson on opetussuunnitelman mukaisesti tarkoitus antaa voimankäytön valmiudet opiskelijoille työelämään. Poliisin voimankäytön perusteita on sisällytetty myös muiden poliisiammattikorkeakoulun opintojaksojen opetukseen, kuitenkin siten, etteivät ne ole pääpainona vaan enemmänkin muistutuksena opiskelijoille perusasioiden osalta.

Poliisiammattikorkeakoululla on myös valinnaisia opintojaksoja, jotka tukevat voimankäytön osaamista. Yksi mainittava on konepistoolin käyttäjäkoulutus, jonka voi suorittaa työharjoittelun jälkeen. Kyseisen opintojakson jälkeen opiskelija ymmärtää hyvän ja huolellisen toiminnan merkityksen ampuma-aseen osalta ja osaa käsitellä ampuma-asetta turvallisesti. Opiskelija omaa hyvän ampumataidon konepistoolin osalta ja ymmärtää ampumataidon merkityksen ampuma-asetta käyttäessä sekä osaa soveltaa oppimaansa olosuhteiden mukaisesti. Opintojakson päätteeksi opiskelijan tulee suorittaa hyväksytysti konepistoolilla suoritettava näyttö sekä ampua hyväksytyt konepistoolin tasokoe. (Poliisiammattikorkeakoulun opetussuunnitelma 2020–2022, 2020, 72.)

4 TUTKIMUSKYSYMYKSET

Aiheena on haastateltavien poliisien subjektiivinen kokemus fyysisen voimankäytön ja voimankäyttövälineiden käytön osaamisesta. Tavoitteena on myös saada tietoa, kuinka osaamisen ylläpitäminen ja kehittäminen heidän kohdallaan onnistuu. Aihe rajautuu nimenomaan fyysisen voimankäytön alueelle ja voimankäyttövälineiden käyttöön. Voimankäytön taktiikat ja tekniikat on rajattu pois työn julkisuuden vuoksi.

Voimankäyttöön liittyviä opinnäytetöitä on tehty useita, mutta nimenomaan koulutuksesta saatuja valmiuksia työelämään voimankäytön kannalta ei ole tutkittu, joten työmme tuottaa aiheesta uutta tietoa. Poliisin työn kannalta käsittelemme voimankäyttöä julkisella tasolla. Teoriapohja rakentuu julkisista lähteistä.

Päätutkimuskysymyksenä työssämme on:

- Miten poliisiammattikorkeakoulun voimankäytön koulutus vastaa työelämän tarpeita?

Alatutkimuskysymyksiämme on:

- Miten paljon poliisit harjoittelevat voimankäytön eri osa-alueita: fyysistä voimankäyttöä ja voimankäytön välineitä?
- Kuinka tärkeäksi osaksi poliisin työtä haastateltavat kokevat voimankäytön osaamisen?
- Millä tekijöillä on vaikutusta poliisin voimankäytön osaamisen ylläpitämiseen?

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

5.1 Tutkimusmenetelmän valinta

Olemme valinneet opinnäytetyömme tutkimusmuodoksi tutkimuksellisen opinnäytetyön. Opinnäytetyön tutkimusmenetelmäksi valikoitui kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus, joka toteutetaan puolistrukturoidulla haastattelumuodolla eli teemahaastattelulla. Haastattelututkimuksella koemme saavamme syvällisempiä vastauksia tutkimuskysymyksiimme verraten kyselylomakkeella suoritettavaan tiedonkeruuseen. Laadullisessa tutkimusmenetelmässä ja sen aineiston keräämisessä tavoitteena on enemmänkin aineiston sisällöllinen laajuus, eikä niinkään aineiston määrä kappaleina (Vilka 2015, 129).

Kananen (2011) on todennut kirjassaan, että mikäli ilmiö on uusi eikä siitä ole olemassa tutkimustietoa ja teorioita, tulee käyttää kvalitatiivista tutkimusta eli laadullista tutkimusta. Laadullisella tutkimuksella saadaan selvitettyä ilmiö ja mistä tekijöistä se koostuu, sekä miten eri tekijät vaikuttavat toisiinsa. Voidaan todeta laadullisen tutkimuksen olevan eräänlainen esiselvitys, ja jokaisen tutkimuksen pohjalla olevan aina kvalitatiivinen tutkimus. (Kananen 2011, 12.)

Haastattelututkimuksen haastattelut voidaan jakaa karkeasti kysymysten valmiuden ja sitovuuden mukaan strukturoituihin ja strukturoimattomiin haastatteluihin. Strukturoitujen haastatteluiden ääripäässä on lomakehaastattelut. Näiden haastattelujen takana on tavoite siitä, että haastattelija ei vaikuta haastateltavan vastauksiin omilla mielipiteillään. Strukturoimaton haastattelu on taas päinvastainen. Sitä kutsutaan myös avoimeksi haastatteluksi. Näiden kahden edellä mainitun väliin kui-

tenkin mahtuu yksi välimuoto: puolistrukturoitu haastattelu. Esimerkiksi teemahaastattelu on tällainen välimuoto. (Ruusu vuori & Tiittula 2005, 11–12.) Teemahaastattelussa poimitaan tutkimusongelmasta keskeiset teemat tai aiheet, joita on tutkimusongelmaan vastaamisessa välttämätöntä käsitellä (Vilkka 2015, 124).

5.2 Haastateltavien valinta

Kun aletaan valita haastateltavia, on tärkeää olla tiedossa, mitä halutaan tutkia. Haastateltavat voidaan valita asiantuntemuksen, kokemuksen tai teeman mukaan. Haastateltavilla tulee olla oma-kohtaista kokemusta asiasta, josta haastattelua tullaan tekemään. (Vilkka 2015, 135.)

Haastateltaviksi halusimme laajan kattauksen eri työtehtävissä työskenteleviä poliiseja, jotta saisimme laajemman käsityksen voimankäytön tasosta sekä tarpeista eri sektoreilla työskenteleviltä konstaapeleilta. Koranderin (2021) mukaan haastattelututkimuksessa haastateltavaksi tulisi valita vähintään kolme asiantuntijaa. Haastateltaviksi valikoitui yksi konstaapeli valvonta- ja hälytyssektorilta, yksi liikennesektorilta sekä yksi rikostorjunnan sektorilta. Haastateltavien valintakriteerit muodostuivat poliisi AMK- tutkinnon suorittamisesta sekä vanhemman konstaapelin virkasuhteesta Vaasan pääpoliisiasemalle. Näillä kriteereillä saimme rajattua haastateltavat saman poliisiammattikorkeakoulutuksen saaneeseen joukkoon, jolloin lähtökohtaisesti heidän koulutusperustansa alalta on yhtäläinen ja siten verrattavissa. Haastateltavien yhtenäinen virkapaikka mahdollistaa laitospohjaisen tarkastelun.

5.3 Haastattelukysymykset

Haastattelua valmistellessa ja erityisesti kysymysten muotoilussa auttaa, kun haastattelijalla on etukäteen tuntemusta haastateltavista. Riskinä tulosten tulkinnassa on, että sama sana voi tarkoittaa eri ihmisille eri asiaa. Teemahaastattelussa on kuitenkin mahdollisuus tarkastaa kuinka haastateltava ymmärtää tietyn asian, sanan tai kysymyksen. (Vilkka 2015, 127.)

Haastattelukysymysten runkoa muotoiltiin jo tutkimuksen suunnitteluvaiheessa. Kysymyksiä muotoiltiin ja kohdennettiin vastaamaan tutkimuskysymyksiimme. Halusimme haastattelukysymysten olevan kattavia ja monialaisesti tutkimuskysymyksiimme vastaavia. Pyrimme saamaan haastateltavilta käytännön läheisiä vastauksia. Haastattelun päärunko pysyi samana kaikissa haastatteluissa. Haastattelurungossa oli myös huomioitu sektoreiden väliset eroavaisuudet, ja saimme haastattelijan myötä esiin eri sektoreilla tarvittavia tietoja ja taitoja.

5.4 Haastattelujen toteutus

Haasteltavilta tiedusteltiin ennakkoon, olisivatko he kiinnostuneita osallistumaan opinnäyteprojektiimme haastattelun muodossa. Koranderin (2021) suositusten mukaisesti haastateltaville lähetettiin haastattelukysymykset etukäteen, jotta he ehtivät hieman perehtyä aiheeseen ja pohtia mahdollisia vastauksiaan. Osa haastateltavista ehti perehtyä kysymyksiin ennen haastatteluja enemmän ja osa vähemmän.

Haastattelujen ajankohdat sovittiin haastateltavien työvuorojen puitteissa. Haastattelut toteutettiin Vaasan pääpoliisiaseman kuulusteluhuoneissa, jolloin haastattelutila oli neutraali ja ylimääräisiltä häiriötekijöiltä välttyttiin. Ennen haastattelun alkua haastattelija kertoi hieman opinnäytetyön tarkoitusta ja tavoitetta sekä kysyi haastateltavalta, onko hänellä jotain kysyttävää ennen haastattelun alkua. Haastattelutilanne pyrittiin pitämään rentona ja keskustelevana, joka haastattelijan mielestä toteutui kaikissa haastatteluissa. Jokainen haastattelu kesti noin puoli tuntia ja haastateltavien vastaukset olivat kattavia. Haastattelutilanteen lopuksi haastattelija kokosi haastattelun pienellä yhteenedolla varmistukseksi, että on ymmärtänyt haastateltavan oikein.

Haastattelut nauhoitettiin, mikä mahdollisti keskusteleavamman tilanteen ja mahdollisesti haastateltavalle luonnollisemman ulosannin. Kanasen (2008, 122) mukaan haastattelujen tallentaminen nauhoittamalla on tutkimustiedon autenttisuuden perusedellytys. Nauhoittamisen avulla on helppo palata takaisin haastattelutilanteeseen ja tarkastella haastateltavan sekä haastattelijan toimintaa. Nauhoitetut haastattelut litteroidaan analyysiä varten eli nauhoite muutetaan kirjoitettuun muotoon. (Ruusuvuori & Tiittula 2005, 14–16.)

5.5 Haastattelujen purkamisprosessi

Kuten Ruusuvuori ja Tiittula (2005, 14–16) ohjeistavat, nauhoitetut haastattelut litteroitiin analyysiä varten eli nauhoite muutettiin kirjalliseen muotoon. Työssä litteroinnin tarkkuus määrittyy tutkimuksen tavoitteen ja analyysitavan mukaan. Nämä säätelevät, millaisella tarkkuudella litterointi tulee tehdä. Litterointi voidaan tehdä koko haastattelutapahtumasta tai valikoiden esimerkiksi vain teema-alueista. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 138.)

Työssämme litterointi on tehty teemojen mukaisesti. Litteroidessa haastateltavien kertomuksista poistettiin nimet ja henkilötunnistukseen liittyvät tekijät. Työssämme ei käsitellä henkilötietoja vaan vastaukset käsitellään anonyymisti. Haastattelutulosten auki-kirjoittamisessa huomioidaan henkilön tunnistuksen mahdollisuuden lisäksi poliisitaktisesti salassa pidettävät tiedot työn julkisuuden vuoksi. Tallenteilta on kirjoitettu ylös kaikki asiaan liittyvät keskustelut ja vastaukset kysymyksiin. Tutkimuksemme teemaan täysin liittymättömät asiat on jätetty pois, sillä näillä ei työn tekemisen ja tulosten kannalta ole merkitystä. Haastatteluista nousi esiin myös asioita ja seikkoja, joita emme

olleet ottaneet aiemmin huomioon, ja nostamme niitä esiin siltä osin, kuin ne sivuavat tutkimuskysymyksiämme.

Aineiston purkaminen ja luokittelu voidaan tehdä teemoittain. Mikäli analysointiohjelmalla ei ole käytössä, voidaan ottaa teemoja eri henkilöiden litteroiduista haastatteluista etsi-komennon kautta ja näin leikata ja liimata näitä yhteen (Hirsjärvi & Hurme 2001, 141). Työmme analysointivaiheessa laitoimme samaan kysymykseen tulleet vastaukset eri henkilöiltä peräkkäin omalle sivulle. Näin pystyimme käsittelemään esille tulleita asioita yksi kerrallaan ja tarkastelemaan haastateltavien vastauksia rinnakkain.

Analyysin olennainen osa on aineiston luokittelu. Luokittelu luo pohjan, jonka mukaan haastatteluaineistoa voidaan tulkita, yksinkertaistaa ja tiivistää. Aineiston eri osien vertailu ja tapausten tyypittely tapahtuu luokittelun kautta. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 147.) Työssämme aineiston luokittelu tapahtuu tulosten auki-kirjoittamisen yhteydessä, jolloin vastauksia käydään läpi teemoittain haastattelukysymyksiin pohjautuen.

6 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Tutkimuksen tulokset -osion pohjana käytämme haastatteluista saamaamme materiaalia. Esiin tuodut asiat ja näkemykset perustuvat täysin haastateltavien kertomaan haastattelutilanteessa, eikä tutkijoiden omia näkemyksiä tuoda esille. Tutkijoiden omat näkemykset tuodaan esille pohdinta -osiossa.

6.1 Haastateltavien työkokemus ja oman taitotason kokeminen voimankäytössä

Haastateltavista yksi poliisi työskentelee valvonta- ja hälytyssektorilla, yksi rikostorjunnassa ja yksi liikennesektorilla. Työvuosia haastateltavilla oli takana yhdestä vuodesta reiluun kahteen vuotta. Kaikki haastateltavat ovat käyneet Poliisiammattikorkeakoulun.

Jokainen haastateltava koki pärjäävänsä työelämässä nykyisellä voimankäytön osaamistasolla. Vastauksista tuli esiin myös, että tilanteita, joissa omaa taitotasoa voi arvioida, on tullut eteen kuitenkin melko vähän. Ampumataidon osalta jokainen haastateltava koki omaavansa hyvät tai jopa keskivertoa paremmat taidot. Erään haastateltavan kohdalla tuli esiin tuli VATI-erikoisryhmän pääsykokeen ampumaosion läpäisy.

“Osaamistaso on varmasti hyvällä tasolla, mutta oppiminen jatkuu koko uran ajan ja oma aktiivisuus itseään kehittäessä on tärkeää. Kukaan ei ole ikinä valmis.” (Haastateltava liikennesektorilta)

6.2 Fyysisen voimankäytön harjoittelu, osaamisen ylläpito sekä voimankäytön välineiden hallinnan harjoittelu

Jokainen haastateltava kertoi, että Poliisiammattikorkeakoulussa opetettua fyysistä voimankäyttöä tulee kerrattua vain lähinnä koulutuspäivillä, joita järjestetään kaksi kertaa vuodessa. Taktiikkaharjoittelua on ollut voimankäytönkouluttajan johdolla työvuoroissa. Haastatteluissa tuli esiin, että oman fyysisen kunnon ylläpito riittävän hyvällä tasolla on tärkeää myös fyysisen voimankäytön osalta.

*“Toki myös yleinen fyysisestä kunnosta huolehtiminen edesauttaa fyysisen voimankäytön suhteen.”
(Haastateltava valvonta- ja hälytyssektorilta)*

Haastateltavat kertoivat harjoittelevansa voimankäytön osalta eniten ampumista. Jokainen kertoi käyvänsä harjoittelemassa ampumista vähintään kerran työvuorolistan aikana. Rikostorjuntasektorilta oleva haastateltava kertoi joskus käyvänsä jopa viikoittain ampumassa.

Ampumarjoittelua kuvataan monipuoliseksi sekä sisällä että ulkoradalla tapahtuvaksi, ja ampumista harjoitellaan eri etäisyyksiltä ja liikkeestä. Kaikilla haastateltavilla on käytynä myös tukiasekoulutus. Pääsääntöisesti he kertoivat harjoittelevansa pistooli ammuntaa sekä konepistoolilla ammuntaa. Muiden voimankäytönvälineiden osalta itsenäistä harjoittelua ei juuri tapahdu. Eräs haastateltava nosti esille, että lievempien voimankäytönvälineiden kotelosta-vetoja voisi harjoitella itsenäisesti, mutta tämä jää kuitenkin ajatuksentasolle.

“Meillä on ampuradalla kaikki nämä välineet, että voisi kuivaharjoitella kotelosta vetoja ja Vaasan pääpoliisiasemalta löytyy tatami, että ei ole siitä kiinni.” (Haastateltava rikostorjunnasektorilta)

6.3 Haastateltavien kokemuksia poliisiammattikorkeakoulun voimankäytön opetuksesta

Voimankäytön koulutus nähtiin kokonaisuudessaan hyväksi ja harjoittelun olevan koululla progressiivista. Haastateltava, jolla ei ollut mitään kamppailu-urheilu taustaa koki, että oli hyvä, kun koulutuksessa lähdettiin niin perusteista liikkeelle. Hän koki koulutuksessa olleen sopivassa suhteessa tekemistä. Toinen haastateltava koki, että koulutuksessa harjoiteltiin tekniikoita kyllästymiseen saakka, mutta hän oli kokenut tämän positiivisena asiana, sillä näin tekniikat ovat jääneet selkärangan. Kamppailu-urheilutaustaa omaava haastateltava on myös aiemmassa työssään käyttänyt fyysistä voimankäyttöä ja hän koki, ettei poliisiammattikorkeakoulun koulutus juuri tuonut hänelle mitään uutta. Hän kuitenkin pohti, että varmasti henkilöt, joilla ei ole samanlaista taustaa hyötyvät koulutuksesta paljon.

Fyysistä voimankäyttöä tatamalla koettiin kokonaisuudessaan olevan paljon, ja opetus oli kaikkien haastateltavien mielestä laadukasta. Se oli luonut hyvän pohjan työelämälle. Valvonta- ja hälytyssektorilla työskentelevä haastateltava koki, että oikean elämän fyysisen voimankäytön tilanteet ovat aina erilaisia, mutta koulutuksen luoman pohjan myötä tekniikoita on pystynyt soveltamaan käytäntöön. Työelämässä otteet ovat tulleet jo automaatioina niitä tarvittaessa.

Haastateltavat kokivat, että myös amunnassa koulutus aloitettiin perusteista ja edettiin haastavimpiin harjoitteisiin useiden toistojen kautta. Yhden haastateltavan mielestä ase ehti tulla koulutuksen aikana hyvin tutuksi ja asetekniset asiat, kuten häiriönpoisto ovat tulleet koulutuksen myötä luonnollisiksi. Työelämävastaavuus erään haastateltavan mielestä oli eniten kohdillaan nimenomaan ampuma-asekoulutuksessa. Erään haastateltavan mielestä ampumarajoitusta taas tulisi olla vielä enemmän. Haastateltavien mielestä teleskooppipatukkaa, käsirautoja sekä OC-sumutinta tuli harjoiteltua hyvä määrä poliisiammattikorkeakoululla.

Haastateltavien mielestä voimankäytön opetus oli lähellä työelämää. Poliisiammattikorkeakoulun voimankäytön opettajien koettiin olevan hyvin tietoisia tämänhetkisen työelämän vaatimuksista sekä tilanteesta, ja opetus on hyvin suhteutettu vastaamaan siihen.

"Opetus oli todella hyvää ja se oli läheltä työelämää, että voimankäytössä nuo kouluttajat olivat pysyneet kaikista fresseimpänä, et niillä oli ehkä viimeisintä tietoa." (Haastateltava liikennesektorilta)

Poliisiammattikorkeakoululta on jokainen haastateltava mielestään saanut hyvän pohjan voimankäyttöön. Yksi haastateltava nosti voimankäytön koulutuksen yhdeksi koulun parhaimmaksi opintokokonaisuudeksi. Toisen haastateltavan mielestä jokainen poliisiammattikorkeakoulusta valmistuva omaa valmiudet perustasoiseen voimankäyttöön sisältäen sekä fyysisen voimankäytön, ja välineiden käytön onnistuvan lain vaatimalla tavalla. Lisäksi voimankäyttöä pystytään myös soveltamaan taktiikkaan. Sama haastateltava toi esiin näkökulman, että suomalainen poliisi käyttää voimakeinoja fiksusti.

"Koen, että kuka tahansa poliisikouluun päässyt saa valmistumiseen mennessä sellaiset valmiudet, että perustasoinen voimankäyttö, fyysinen ja välineiden käyttö onnistuu lain vaatimalla tavalla ja sitä pystytään soveltamaan myös taktiikkaan. Jos vertaa kansainvälisesti niin suomalainen poliisi käyttää aika fiksusti voimakeinoja. Luulen, että se tulee nimenomaan siitä, mitä koululla on opettettu." (Haastateltava rikostorjunnasektorilta)

Haastateltavat toivat esiin myös itsensä jatkuvan kehittämisen tärkeyden ja oman aktiivisuuden harjoittelussa. Kokonaisuutena voimankäytön koulutus koettiin hyvän ja kattavan pohjan luoneeksi opintojaksoksi.

“Koulutus on tukenut minua hyvin työelämässä. Mielestäni polamkilta sai hyvän pohjan työelämään. Koululla kun harjoiteltiin huomattavasti enemmän kuin työpaikoilla. Ilman koulutusta olisi aikalailla peukalo keskellä kämmentä.” (Haastateltava valvonta- ja hälytystoiminnansektorilta)

6.3.1 Poliisiammattikorkeakoulun valinnaiset voimankäytön kurssit

Haastatteluissa tuli esiin, että jokainen haastateltava oli käynyt poliisiammattikorkeakoulun vapaa- valintaisen konepistoolin käyttäjäkoulutuksen työharjoittelun jälkeen ennen valmistumista. Haastateltavilla oli yhtenäinen mielipide kurssista: se koettiin erittäin laadukkaaksi ja työelämää tukevaksi. Ampumataidon harjoittamisen lisäksi kurssilla käytiin paljon läpi poliisitaktiikkaa sekä voimankäytöllisiä periaatteita. Kurssilta saatavan käyttäjälisenssin konepistoolille CZ Scorpion EVO 3 A1 lisäksi haastateltavat kokivat kurssin viimeistelevän koulun voimankäytöllisen opetuksen ennen valmistumista.

“Omaa osaamistasoa nosti kp kurssi mikä oli vapaavalinnainen. Siellä tuli tosi paljon poliisitaktiikka juttuja ja se oli yks koulun parhaista kursseista.” (Haastateltava liikennesektorilta)

6.4 Voimankäytön koulutuksen kehittämiskohteet

Rikostorjuntapuolella työskentelevä haastateltava toi kehittämiskohteena esiin, että edelleen voimankäytön koulutuksen määrä voisi olla suurempi. Liikennesektorilla työskentelevä haastateltava koki, että koulutuksessa voisi olla enemmän käytännönläheisiä harjoitteita niin sanotusti case-tyyppisesti: keikan ajamista ja siihen liittyen toimimista erilaisissa olosuhteissa kuten ahtaissa tiloissa, rappukäytävissä ja ajoneuvoista henkilön kiinniottamista. Haastateltavalla oli tullut käytännön kokemusta siitä, että kohdehenkilö on alkanut potkimaan ja laittamaan vastaan autosta pois otettaessa. Hän koki, ettei harjoitteiden tarvitse olla aina pehmeillä alustoilla tehtäviä vaan nimenomaan vaihtelevissa olosuhteissa tapahtuvia. Ideana tuotiin esiin myös, että voimankäytön harjoittelua tulisi yhdistää enemmän valvonta- ja hälytyssektorin opetukseen.

“Niitä voisi sekoittaa enemmän noita voimankäyttöä ja valvonta- ja hälytyssektorin opetusta. Eikä opetettaisi siihen, että kun pistetään fx kamat päälle nii sit kaikki menee aseädessä keikalle.” (Haastateltava liikennesektorilta)

Rikostorjunta- ja liikennesektorilla työskentelevät haastateltavat kokivat, että fyysisen voimankäytön harjoitteissa vastarinnan tulisi olla suurempaa, jotta omat heikkoudet paljastuisivat selkeämmin ja niitä pystyisi kehittämään. Toisen haastateltavan mukaan harjoitteita tehtiin usein teknisesti ja pienellä vastuksella, mutta harvoin työelämässä voimankäytön kohteeksi osuva poliisin asiakas antaa tähän mahdollisuutta. Voimankäytön vastarinnan nostaminen harjoittelussa lisäisi omaa toimintavarmuutta haastavimmissakin tilanteissa.

Valvonta- ja hälytyssektorilla työskentelevän haastateltavan mielestä jotkin toimintatavat työelämässä eroavat koulussa opetetuista. Hänen mielestään yhtenäistämistä edistää jo koulun voimankäytön opettajien työnkierto. Mitään konkreettista ei kuitenkaan opetuksessa jäänyt uupumaan.

Rikostorjuntasektorilta olevan haastateltavan mielestä kaasualtistus koettiin tarpeelliseksi tehdä koululla, sillä oikeassa työtilanteessa sen saaminen oli ollut hämmentävä kokemus. Liikennesektorilta oleva haastateltava koki, että suora altistus kaasulta ei olisi välttämätön, mutta poliisiammattikorkeakoululla olisi hyvä olla harjoitus, jossa kaasua olisi käytetty tilassa, jossa opiskelijoiden tulisi käydä. Tällöin havainnollistuisi paremmin, milloin kaasua voi käyttää, millaiseksi tila muuttuu kaasun käytön jälkeen, ja miten kaasua vaikuttaa omaan työkykyyn.

Voimankäytön tilanteita voi tulla yllättävissäkin paikoissa. Rikostorjuntapuolella työskentelevä kons- taapeli toi esiin haastattelussa, että koululla ei juuri käydä voimakeinojen käyttöön varautumista kuulustelutilanteissa. Haastateltava kertoi työelämän opettaneen hänelle kuulustelutilanteisiin liittyvät turvallisuusasiat, mutta haastateltava koki, että kuulusteluhuoneen turvallisuutta ja tätä kautta ennalta estävää toimintaa voitaisiin käydä koululla läpi.

“Työelämän kautta on tullut käytänteitä, joilla teen kuulustelu huoneen turvalliseksi. Nämä on lähinnä itse ja ryhmän kesken mietittyjä turvallisuusasioita. En ole edes miettinyt ennen, mutta tämä vois olla ihan koululla opetettava asiaa.” (Haastateltava rikostorjuntasektorilta)

6.5 Haastateltavien kokemuksia voimankäytön tason vastaavuudesta toimia erilaisissa tilanteissa

Haastateltavat kokivat voimankäytön tason vastaavan valmiutta toimia eri tilanteissa hyvin. He toivat esiin, että joissain tilanteissa henkilöiden kokoero määrittää enemmän kuin se, kuinka hyvin hallitsisi taidot. Teknisesti kaikki kokivat pärjäävänsä tilanteissa, joissa tarvitaan fyysistä voimankäyttöä, mutta keikan hoitamiseen vaikuttavat monet muutkin asiat. Haastateltava, jolla oli taustaa kamppailu-urheilusta, koki harrastuksensa kautta saaneensa itseluottamusta voimankäytön tilanteisiin, ja hän koki pystyvänsä hahmottamaan hyvin, mikä on sellainen tilanne, jossa pärjää fyysisin keinoin, ja milloin taas tulisi ottaa voimankäytön välineitä käyttöön.

Jokaisella haastateltavalla oli omakohtaista kokemusta siitä, kuinka Poliisiammattikorkeakoulun oppeja oli pystynyt hyödyntämään käytännön työelämässä:

“Oikeastaan tulee mieleen kaksi perus maahanvientiä, et molemmissa se on alkanut silleen et ollaan oltu jo käsissä kiinni ja sitten on alkanut sellainen jaloilla vastustaminen. Siitä ollaan tehty maahan vienti koulun opetuilla tekniikoilla ja myös koulun oppien mukaista hallintaa maassa käytetty. Ne on ainakin ollut ihan toimia ja turvallisia.” (Haastateltava liikennesektorilta)

Toinen haastateltava taas koki, että oli voimankäytön tilanteissa omannut samanlaiset taidot kuin jo kokenut poliisi:

“Harjoitteluajana muutaman kerran painittiin päihtyneen henkilön kanssa, joka ei tahtonut tulla auton kyytiin. Henkilö otettu ensin haltuun, toimitettu maahan ja kuljetettu majan perään. Kaikissa näissä tapauksissa toiminta on ollut hyvin sen mukaista mitä koululla on harjoitettu. Huomasin myös, että vaikka oma ohjaaja oli yli 10 vuotta sitten valmistunut niin hänellä oli hyvin sama tapa toimia kuin itsellä suoraan koulusta tulleena.” (Haastateltava rikostorjuntasektorilta)

Kolmas haastateltava koki Poliisiammattikorkeakoulun oppien tukevan jokaista hänellä vastaan tullutta voimankäytöllistä tilannetta:

“Tilanteita, joissa kohdehenkilö on tehnyt fyysistä vastarintaa estääkseen poliisin toimenpiteen. Näissä fyysisen voimankäytön koulutus on tukenut toimintaa. Lisäksi apua on ollut tilanteissa, joissa on pitänyt käyttää voimankäyttövälinettä, koulutus on antanut apua oikean ja sopivan välineen valintaan. Ei tule mieleen voimankäyttötilanteita, joissa koulun opeista ei olisi ollut lainkaan hyötyä.” (Haastateltava valvonta- ja hälytyssektorilta)

6.6 Työpaikan järjestämät voimankäytön koulutukset ja koulutuspäivien vaatimustason vastaavuus omaan taitotasoon

Kaikki haastateltavat kertoivat, että työpaikan järjestämät voimankäytön koulutukset rajautuvat lakisääteisiin koulutuspäiviin, jotka järjestetään kaksi kertaa vuodessa. Haastateltavilla oli yhtenäinen mielipide siitä, että voimankäytön koulutusta tulisi järjestää enemmän työelämässä. Nykyisellä koulutusmäärällä ylläpidetään niin sanotusti minimivaatimustasoa, eikä koulutuspäiviä koettu kovinkaan kehittäviksi. Poliisiammattikorkeakoululla on harjoitettu perustekniikat ja näillä koulutuspäivillä hieman kerrataan. Yksi haastateltavista toi esiin lakisääteisten koulutuspäivien määrän lisäämisen. Hänen mielestään tuplaamalla nykyisen koulutuspäivien määrän voisi koulutuksesta tehdä progressiivisempää.

Haastateltavien mukaan taktiikan osalta työelämässä on ollut muutoksia, jotka eroavat koululla opetetusta. Haastateltavat kertoivat, että taktiikan puolelta koulutusta on enemmän, mutta tähän vaikuttaa lähinnä oman kenttä- ja tutkintaryhmän voimankäytönkouluttajan aktiivisuus.

Yhdellä haastateltavista on ollut aktiivinen voimankäytönkouluttaja, joka on suuntautunut ampumaharjoitteluun, jolloin hänen kohdallansa yhteistä ampumaharjoittelua kouluttaja vetoisesti on ollut enemmän.

Jokainen haastateltava koki voimankäytön koulutuspäivät mieluisiksi, vaikkakin osa melko kuormittaviksi. Eräs koki koulutuspäivillä olevan perusjuttua ja hän toivoi, että näiden päivien lisäksi olisi

muutakin vaativampaa koulututusta. Toisen haastateltavan mielestä fyysiset harjoitteet koulutus-päivillä voisivat olla raskaampia, ja hän mieluusti testaisi tekniikoita isompaa vastarintaa vastaan. Näin haastateltava kokisi harjoittelun vastaavan paremmin työelämän tilanteita.

Jokainen haastateltava koki ammunnan tasokokeen olevan liian helppo, eivätkä he kokeneet sen juuri mittaavan ampumataittoa. He kokivat, että tasokokeessa tulee lähinnä muistaa vain kokeen kulku. Haastateltavat kokivat tasokokeeseen riittäväksi valmistautumiseksi kerran kokeen kulun lä-pikäynnin itsenäisesti ampumaradalla. Ampumataittoa tasokoe ei juuri vaadi, eikä se tällöin motivoi yleisesti harjoittelemaan ampumista. Haastateltavien mielestä voisi olla hyvä, että kenttäkonstaa-peleilla tasokoe olisi haastavampi, jolloin ampumataittoa tulisi ylläpitää enemmän itsenäisesti.

“Tasokokeet virka-ase sekä tukiase ovat mielestäni melko helppoja, mutta ymmärrän, että tasoko-keista on täytyntä tehdä koko organisaation työntekijöille sopiva. Mielestäni kentän ja tutkinnan ta-sokokeet voisivat olla erilaiset, kentälle hieman haastavampi.” (Haastateltava valvonta- ja hälytys-sektorilta)

6.7 Poliisilaitoksen tukeminen voimankäytön harjoittelussa

Jokainen haastateltava koki työnantajan tukevan voimankäytön osaamisen ylläpitoa. Työnantaja kustantaa välineet, joilla harjoitella, ja työajalla on mahdollista käydä harjoittelemassa esimerkiksi ammuntaa, vaikkakin aikaa muullekin harjoittelulle voisi olla enemmän. Enemmänkin rajoittavaksi tekijäksi jokainen haastateltava koki työtehtävät. Kentällä ei voi aina keikanajolta päästä harjoittelemaan, ja tutkinnan puolella työpaine on kova. Kuitenkin he katsoivat, että paljon on konstaapelin omasta aktiivisuudesta kiinni, kuinka ahkerasti harjoittelemassa käy.

Liikennesektorilla työskentelevä haastateltava toi esiin näkökulman, että omasta fyysisestä kun-nosta huolehtiminen tukee fyysistä voimankäyttöä. Samalla haastateltava toi esiin mahdollisuuden käyttää lakisääteisiä työnantajan tarjoamia liikuntavapaita viikoittain.

“Se jo, et pitää huolen omasta fyysisestä kunnosta niin sekin jo auttaa fyysiseen voimankäyttöön. Tätä tukee liikuntavapaat.” (Haastateltava liikennesektorilta)

6.8 Miten tärkeäksi osaksi poliisin työtä haastateltavat kokevat voimankäytön osaamisen

Jokainen haastateltava koki voimankäytön osaamisen olevan hyvin tärkeä osa poliisin työtä. He toivat esiin, että hyvällä osaamisella voidaan välttää vahinkoja, ja on mahdollista toimia poliisilain periaatteiden mukaisesti ikävissäkin tilanteissa. Ihan itsensäkin takia voimankäytön osaaminen nähtiin tärkeäksi, ja taitoa verrattiin yhtä tärkeäksi osaksi poliisin työtä kuin autolla ajamisen taita-mista.

Haastateltavat toivat esiin myös työturvallisuuskulman. Voimankäytön osaamisen riittävän hyvän tason koettiin olevan yksi edellytys työturvallisuudelle. Voimankäytöllisen tilanteen vastaan tullessa taito toimia ja osata käyttää tilanteeseen soveltuvia voimakeinoja tukee tilanteen ratkaisemista. Haastatteluissa tuli esiin myös oman osaamistason tiedostamisen tärkeys. Poliisipartiossa työskennellessä tietoisuus omista sekä partiokaverin heikkouksista ja vahvuuksista on tärkeä osa työparin yhteistyötä. Tietoisuus auttaa partionjäseniä työskentelemään toista tukevasti sekä välttämään hallitsemattomia voimankäytöllisiä tilanteita. Tietoisuuden lisäksi luottamuksen omaan ja työparin osaamiseen koettiin tuovan turvaa ja varmuutta työtehtävien hoitoon.

“Kyllä mä koen sen tärkeäksi. Koska silloin, kun se kerran tapahtuu, niin pitäisi olla sellainen et siitä selviää vähillä vauriolla ja sit samalla antaisi partio kaverille tukea et ei jättäisi ketään yksin. Kohtuu tärkeitä. Tuo samalla työturvallisuutta, ku molempien partion jäsenten taitotaso on kohdillaan.”
(Haastateltava liikennesektorilta.)

6.9 Voimankäytön eri osa-alueiden osaamiseen ja niiden harjoittamiseen positiivisesti ja negatiivisesti vaikuttavat tekijät

Valvonta- ja hälytyssektorilla työskentelevä haastateltava koki positiivisesti voimankäytön eri osa-alueiden osaamiseen ja harjoittamiseen vaikuttavan sen, että työtehtävien välillä on niin sanottua ”luppoaikaa”, jolloin on mahdollista käydä harjoittelemassa. Negatiivisesti vaikuttava tekijä on työtehtävistä johtuva kiire, jolloin ei vain yksinkertaisesti ole mahdollisuutta käydä harjoittelemassa. Valvonta- ja hälytyssektorilla vaikuttavaksi tekijäksi nousi myös hälytysvalmius. Työpäivän aikana tapahtuvan harjoittelun tulee olla sellaista, että on mahdollista lähteä työtehtävälle tarpeen vaatiessa myös lyhyellä aikataululla.

Rikostorjuntapuolella työskentelevä haastateltava koki harjoitteluun vaikuttavan sen, että ampuma-aseella harjoittelua voi tehdä omatoimisesti yksinkin, vaikkakin yleensä kaksi on vähintään radalla. Hän toi esiin myös sen, että harjoitteiden keksiminen ampumiseen on helpompaa kuin fyysisen voimankäytön harjoitteisiin. Ampumisessa kehittymisen seuranta on myös helpompaa, koska ampuessa osumakohta jo antaa itsessään palautetta, ja tämän kautta ampumarjoittelussa on helpompi hahmottaa omat kehittämiskohteet, jolloin harjoittelusta tulee motivoivampaa. Fyysistä voimankäyttöä hänellä ei tule itsenäisesti harjoiteltua. Yksi syy on, ettei hänen työryhmästään kukaan käy itsenäisesti harjoittelemassa tatamalla, ja harjoitteiden keksiminen on haastavampaa verrattuna ampumarjoitteluun. Haastateltava toi esiin, että ehkä osaaminen ei ole sellaisella tasolla, että voisi omatoimisesti miettiä jonkun fyysisen voimankäytön harjoitteen. Tämän vuoksi ampumisen taso on keskivertoa parempaa, mutta fyysisen voimankäytön osalta on todennäköistä, että osaamisen taso jää tämänhetkiseksi tasolle.

Myös liikennesektorilla työskentelevä haastateltava kertoi harjoittelevansa pääasiassa ampumista, koska kokee sen mielekkääksi. Poliisihallituksen hyväksymiä fyysisen voimankäytön tekniikoita hänellä ei tule itsenäisesti harjoiteltua, mutta siviilissä vapaa-ajan harrastuksiin kuuluva kamppailu-urheilu tukee osakseen poliisin fyysistä voimankäytön osaamista.

7 YHTEENVETO

7.1 Poliisiammattikorkeakoulun koulutuksen vastaaminen työelämän tarpeisiin

Tutkimuksemme päällimmäisenä tavoitteena oli selvittää, miten poliisiammattikorkeakoulun voimankäytön koulutus vastaa työelämän tarpeita Vaasan pääpoliisiasemalla työskentelevien konstaapelien mielestä. Tutkimuksemme avulla olemme saaneet kattavan vastauksen tähän.

Haastattelujen perusteella poliisiammattikorkeakoulun voimankäytön opetuksen on koettu vastaavan pääpiirteittäin työelämän tarpeita. Koulussa saadun opetuksen määrä on koettu riittävän opetettun asian sisäistämiseen sekä tiedon ja taidon omaksumiseen. Määrällisesti 8 opintopisteen voimankäytön koulutuksen kokonaisuus Poliisi AMK-tutkinnosta on koettu olevan kattava ja laadukas, mutta opetuksen laajentaminen enemmän muiden opintokokonaisuuksien alle koettiin tarpeelliseksi. Teknistä harjoittelua tatamilla opintosuunnitelmaan oli upotettu riittävästi.

Poliisiammattikorkeakoulun voimankäytön opetuksen laadun koettiin olevan korkeatasoista ja ajantasaista, johtuen kouluttajien läheisestä työelämän kokemuksesta. Koulutuksen laatuun vaikuttaa myös opiskelijoille asetetut vaatimustasot kursseilla etenemiseen. Jokaisen voimankäytönosajaksen päätteeksi on asetettu voimankäytöllinen näyttökoe, jonka hyväksytyt suoritus mahdollistaa opintojen etenemisen (Poliisiammattikorkeakoulun opetussuunnitelma 2020–2022, 2020, 23–25). Hyväksytysti suoritettujen näyttökokeiden avulla opiskelijoiden kehitys etenee yhtenevässä linjassa.

Työelämävastaavuus koulutuksessa on ollut hyvä. Poliisiammattikorkeakoululla harjoiteltavat tekniikat ja taktiikat ovat koettu toimiviksi työelämässä. Koulussa opetettuja tekniikoita on pystynyt hyvin soveltamaan työelämään sekä tilanteen tarpeisiin vastaaviksi. Joitain aukkoja kuitenkin koulutuksessa koettiin vielä olevan. Rikostorjunnan puolelle suunnattua voimankäytön koulutusta tämänhetkinen koulutuspaketti jäi kaipaamaan. Kuulusteluja suorittavien konstaapelien työturvallisuutta lisääisi osaaminen varautua ennalta estävästi kuulusteluhuoneessa tapahtuviin äkillisiin vaaratilanteisiin teknisin ja taktisin menetelmin. Kokonaisuudessa poliisiammattikorkeakoulusta valmistumisen jälkeen voimankäytöllisen taitotason on koettu olevan työelämää vastaava, ja haastateltavat konstaapelit ovat kokeneet omaavansa luottamuksen omaan tekemiseensä.

7.2 Voimankäytön eri osa-alueiden; fyysisen voimankäytön ja voimankäytön välineiden harjoittelu

Voimankäytön eri osa-alueiden harjoittelu kaventui aika pitkälti ampumaharjoitteluun. Ampumaharjoittelu koettiin mielekkäänä, eikä harjoittelemaan lähteminen vaatinut konstaapelilta erillistä suunnittelua. Työnantaja myös kustantaa ampumaharjoitteluun tarvittavat välineet ja tarvikkeet. Haastatteluissa tuli esiin, että ampumaharjoittelun helppous sijoittaa se keskelle työpäivää vaikutti harjoittelemaan lähtemiseen.

Fyysisen voimankäytön harjoittelua tatamilla tapahtui haastateltavilla pääasiallisesti vain voimankäytön koulutuspäivillä. Fyysisen voimankäytön harjoittelua ei koettu helposti toteutettavaksi. Tatamille lähteminen rinnastettiin fyysiseen harjoitteluun ja täten enemmän aikaa vieväksi. Näin ollen tatamille lähteminen kesken työpäivän ei ollut yhtä matalakynnyksistä kuin ampumaharjoittelu.

Lievempien voimankäytönvälineiden harjoittelu oli haastateltavilla konstaapeleilla rajoittunut myös vain koulutuspäivien harjoituksiin. Haastateltavien mukaan lievempien voimankäyttövälineiden tekniikat koettiin olevan hallinnassa, ja sen vuoksi erillistä harjoittelua ei liiemmin tapahtunut.

7.3 Voimankäytön osaaminen osana poliisin työtä

Voimankäytön osaamista verrattiin poliisin työssä autolla ajamiseen. Tällä tarkoitettiin sen olevan yksi työssä pärjäämisen perusta. Voimankäytön riittävän hyvän osaamistason katsottiin myös vaikuttavan suoraan työturvallisuuteen. Voimankäytöllisen taitotason tulisi olla sen mukainen, että tilanteen sattuessa eteen konstaapeli on kykenevä toimimaan ja käyttämään oikeaoppisesti soveltuvia voimakeinoja.

Haastateltavat kokivat voimankäytön harjoittelun tarpeelliseksi ja haastatteluissa tuli esiin toive useammin järjestettävistä ohjatuista harjoituksista. Haastattelijen perusteella voimankäytön harjoittelun pääasiallinen vastuu on konstaapelilla itsellään. Poliisilaitos kouluttaa lakisääteiset voimankäytön koulutukset, mutta kaksi kertaa vuodessa järjestettävät voimankäytön koulutuspäivät on koettu minivaatimustasoa ylläpitäväksi. Koulutuspäivien sisältö on myös rajoittunut yhtenäiseen kaavaan eli valvonta- ja hälytyssektoreilla työskentelevät käyvät samat asiat kuin tutkinnassa työskentelevät. Tason yhtenäistäminen ei suoranaisesti ole haitta, mutta kuitenkin kenttäolosuhteissa työskentelevillä haastateltavilla oli yhtenevä näkemys muun muassa tasokokeen vaatimustason nostamisesta kenttätöitä tekeville konstaapeleille.

7.4 Poliisin voimankäytön osaamisen ylläpitämiseen vaikuttavat tekijät

Haastateltavat nimesivät osaamisen ylläpitämiseen vaikuttaviksi tekijöiksi ajan, työtehtävät ja oman aktiivisuuden. Jokainen haastateltava oli halukas ylläpitämään omaa osaamistaan, ja kaikki pyrkivät kehittämään itseään voimankäytön saralla. Yhdeksi harjoittelua estäväksi haasteeksi he nimesivät työtehtävien mukana tulevan ajan puutteen ja kiireen. Oman osaamisen ylläpito on kuitenkin työaikana toissijainen tehtävä. Mahdollinen työpäivän sisältämä "luppoaika" on oiva mahdollisuus harjoittaa omaa osaamistaan, mutta harjoittelun tulisi olla tällöin sellaista, että takaisin työtehtäviin lähteminen kesken harjoituksen ei veisi liikaa aikaa. Erityisesti työajalla harjoittelu on haasteellista valvonta- ja hälytyssektorilla työskennellessä, koska partion jäsenten tulee olla hälytysvalmiudessa.

Vaasan pääpoliisiasema mahdollistaa harjoittelun tilojen ja välineiden puolesta. Työnantaja tukee näin itsenäistä harjoittelua työaikana. Tilojen ja välineiden hyödyntäminen onkin pitkälti konstaapelin omasta aktiivisuudesta kiinni.

8 TYÖN LUOTETTAVUUDEN ARVIOINTI

Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta voidaan tarkastella muun muassa luotettavuuden, siirrettävyyden, riippuvuuden eli toistettavuuden sekä vahvistettavuuden näkökulmista (Kananen 2008, 125). Työn luotettavuus on pyritty ottamaan huomioon koko opinnäytetyöprosessissa alusta loppuun. Olemme pyrkineet dokumentoimaan mahdollisimman tarkasti työmme vaiheet sekä perustelemaan ratkaisujemme valintoja.

Laadullisen tutkimuksen luotettavuuteen vaikuttaa se, että tutkimuskohde ja tulkittu materiaali ovat yhteensopivia, eikä muodostettuun teoriaan ole vaikuttaneet epäolennaiset ja satunnaiset tekijät. Toisin sanoen siis tutkijan tulkintojen on vastattava tutkimuksen kohteen käsityksiä. Viimekädessä tutkimuksen luotettavuuteen vaikuttaa tutkijan rehellisyys, sillä arvioitavana ovat tutkijan tekemät valinnat, teot ja ratkaisut. (Vilka 2021, 196.)

Haastattelujen luotettavuuteen taas vaikuttaa se, että ne on tehty mahdollisimman samalla tavalla, litteroinnit on tehty samoja sääntöjä noudattaen ja luokittelut ovat olleet yhteneväistä (Hirsjärvi; Hurme 2001, 185). Luotettavuutta haastatteluihin on tuonut se, että sama haastattelija on tehnyt jokaisen haastattelun, ja haastattelutilanteet on pyritty luomaan mahdollisimman samankaltaisiksi. Opinnäytetyössämme haastatteluiden ollessa yksilöhaastatteluja tuli jokaisen haastateltavan ääni kuuluviin yhtä paljon verrattuna ryhmähaastatteluun, jossa joku olisi voinut viedä tilaa toiselta. Haastattelut nauhoitettiin, mikä toi luotettavuutta tutkimukseen, sillä tutkimusaineisto ei ole ollut vain haastattelijan muistin varassa. Tallenteiden perusteella tehtiin litterointi aineistoille ja litteroinnissa on noudatettu samaa sääntöä jokaisen haastattelun kohdalla, eli kaikki aiheeseemme liittyvä

materiaali on litteroitu. Myös luokittelussa on noudatettu yhteneväistä kaavaa eli luokittelut on toteutettu haastattelukysymyksien sekä tutkimuskysymyksien mukaisesti teemoittain.

Luotettavuuden arvioinnissa tulisi ottaa huomioon puolueettomuusnäkökulma. Usein tutkimuksen tekijä voi olla osa tutkimansa kohteen yhteisöä ja sen toimintakulttuuria, kuten myös meidän työssämme. Näin ollen on selvää, että tutkijan arvot vaikuttavat tutkimuksessa tehtyihin valintoihin. Tutkimuksen läpinäkyvyys vaikuttaa tässä luotettavuuteen. (Vilka 2021, 198.)

Ennako-oletuksia olemme pyrkineet välttämään koko prosessin ajan. Haastatteluissa pyrimme antamaan tilaa haastateltavien omalle kerronnalle. Haastattelukysymykset olivat avoimia teemakysymyksiä ilman johdattelua. Läpinäkyvyyttä tutkimukseemme tuomme haastatteluista suoraan lainatuilla sitaateilla.

Jokainen laadullinen tutkimus on ainutkertainen, eikä tutkimusta voida koskaan toistaa täysin samanlaisena. Jokainen tutkija voi luokitella ja tulkita aineistoa eri tavalla. (Vilka 2021, 197.) Toistettavuuteen liittyy olennaisesti tutkimusasetelman ja prosessin dokumentointi (Kananen 2008, 125). Laadulliselle tutkimukselle on ominaista, että sillä saatu tieto on syvällistä, mutta huonosti yleistettävää (Alasuutari 1999, 231).

Haastatteluihin valikoimme kolme virassa olevaa konstaapelia. Haastateltavat ovat kaikki eri sektoreilta ja käyneet saman koulutuksen. Haastateltavien määrä, kolme henkilöä, on melko pieni, mutta olemme saaneet suuntaa antavaa tietoa heidän kokemuksiansa perusteella. Koimme saavamme kattavia ja perusteellisia vastauksia verrattuna esimerkiksi kyselytutkimukseen. Tutkimuksen toistettavuuteen vaikuttaa pieni haastateltavien joukko. Tutkimuksen tulokset perustuvat haastateltavien sen hetkiseen subjektiiviseen kokemukseen. Jos samat haastattelut toteutettaisiin samoille henkilöille viiden vuoden kuluttua, heidän subjektiivinen kokemuksensa voisi olla muuttunut.

Vahvistettavuudella tarkoitetaan sitä kuinka eri henkilöt voivat tehdä eri tulkintoja ja johtopäätöksiä samasta aineistosta. Jokainen tekee tulkintoja omista lähtökohdistaan, joten tulkinnat voivat vaihdella. (Kananen 2008, 127.) Aineiston luotettavuutta työssämme tuo, että tutkittavat ja tutkijat niin sanotusti puhuvat samaa kieltä, eli aihe on molemmille osapuolille entuudestaan tuttu. Esimerkiksi voimankäyttö ja voimankäytön välineet tarkoittavat molemmille osapuolille samaa. Vahvistettavuuden lisäämiseksi tutkimustulosten avaamiseen on käytetty myös suoria lainauksia haastatteluista. Tämä varmistaa sen, että nimenomaan haastateltavan ääni kuuluu tutkimuksessa, eivätkä tutkijoiden omat mielipiteet. Tulokset on johdettu suoraan aineistosta, emme ole tehneet tulkinnallisia päätelmiä.

Tutkimuksemme tulosten siirrettävyys on mahdollista, mutta pienen otantajoukon vuoksi tulokset eivät ole yleistettäviä. Huomioitavaa on, että tutkimuksemme perustuu haastateltavien omakohtaisiin subjektiivisiin kokemuksiin ja näkemyksiin, jolloin samoilla haastattelukysymyksillä toisten haastateltavien vastaukset voivat olla täysin erilaiset. Kuitenkin tutkimuksemme haastateltavilla oli useassa kohtaa yhtenevät näkemykset, jolloin vastausten vähäinen jakautuminen vähentää sattumien mahdollisuutta. Kaiken kaikkiaan tutkimuksemme tulokset ovat suuntaa antavia.

9 TUTKIMUKSEN EETTISYYS

Tutkimuksen jokaisessa vaiheessa jo aiheen valinnasta lähtien tullaan eettisten kysymysten äärelle. Kun noudatetaan tieteellisiä menetelmiä sekä tiedonkeruuta että analyysivaiheessa voidaan lopputuloksen katsoa olevan eettisesti kestäväällä pohjalla. Eettisyyden kannalta tutkimusaiheen tulisi myös jollain tapaa hyödyttää yhteiskuntaa. (Kananen 2008, 133.)

Työssämme eettinen pohdinta on ollut läsnä koko prosessin ajan. Aiheen ja tutkimusmenetelmän valinnassa varmistimme, että tutkimuskysymyksiin on mahdollista saada vastaukset valitsemallemme menetelmällä eli laadullisella tutkimuksella ja teemahaastatteluilla, jolloin tutkimuksen luotettavuus kasvaa. Tutkimuskysymyksellämme halusimme saada ja tuoda tietoa koululle ja Vaasan pääpoliisiasemalle. Tutkimme, kuinka nämä tahot ovat onnistuneet koulutuksen osalta, minkä myötä työllämme on organisaatioomme kehittävä vaikutus. Organisaation mahdollisen kehittymisen myötä työllämme on myös yhteiskunnallinen vaikutus. Opetuksen kehitys voisi mahdollisesti parantaa, tehostaa ja lisätä poliisin toimintavalmiutta jo koulutustasolla. Näiden tekijöiden kehittäminen peilaa suoraan tulevaisuuden poliisitoimintaan.

Tutkimuksessa on myös aina pyrittävä totuuteen ja lähtökohtana on pidettävä, ettei tutkimustuloksia vääristellä. Vääristelyyn rinnastetaan tutkimuksessa esiin tulleiden asioiden raportoinnin unohtamiset tai sivuuttamiset. Huomioon tulee ottaa myös tekstin lainaamisessa lähteen merkintä, eli toisen sanomaa ei saa käyttää omanaan. (Kananen 2008, 133–134.)

Tutkimuksen peruslähtökohtana on ollut, että tuomme totuudenmukaisen tiedon julki ja raportoimme esiin tulleet asiat. Kirjoittamisprosessissa huomioimme lähteiden merkinnät, eli emme ole tuoneet toisen kirjoittamaa tekstiä työhön omanamme vaan olemme viitanneet lähteeseen. Olemme myös pyrkineet tuomaan rehellisesti haastatteluiden kautta saamamme aineiston pohjalta tehdyt havainnot ja tulokset esiin ja tehneet näistä päätelmiä, joita olemme pyrkineet perustelemaan aineistolla.

Tutkimuksessa haastateltavien yksityisyyden suoja on otettava huomioon ja materiaalin käyttö vaatii aina luvan. Haastateltavat voivat mahdollisesti lukea tutkijan tekemät tulkinnat, jotta varmistutaan

niiden oikeellisuudesta ja näin ollen haastateltavien hyväksyntä tuloksista on myös yksi luotettavuuden mittari. Myös laadukas ja riittävä työn dokumentointi osoittaa sen, että työssä ei ole toimittu epäeettisesti esimerkiksi huijaamalla. (Kananen 2008, 136.)

Haastatteluissa otimme huomioon haastateltavien vapaaehtoisuuden osallistua tutkimukseen ja huomioimme heidän yksityisyytensä niin, että heitä ei voi työstä tunnistaa. Haastateltavista ei käytetty nimiä missään vaiheessa työtä. Haastattelutilanteen lopuksi haastattelija on pienellä yhteenvedolla varmistanut, että on ymmärtänyt haastateltavan kertoman oikein. Tällä tavoin on varmistettu virhetulkintojen minimoiminen ja mahdollisuus oikaista väärin ymmärryksiä.

10 POHDINTA

Tässä osiossa opinnäytetyötämme pohdimme työmme tuloksia tuoden esiin myös omia havaintojamme ja huomaamiamme kehittämisen kohteita. Tarkastelemme työmme tulosten kautta esiin tultujen asioiden lisäksi yksilön subjektiiviseen kokemukseen vaikuttavia tekijöitä.

Koimme opinnäytetyön aihealueen eli voimankäytön opetuksen tärkeäksi ja merkittäväksi osaksi poliisin työtä. Lähtökohtaisesti ajattelimme koulutuksen olevan hyvää ja laadukasta, mutta tiedostimme kehittämisen mahdollisuuden. Näimme tilaisuuden hankkia miehistötason mielipiteitä työelämässä olevilta poliiseilta koulutuksesta ja tuoda niitä esille sellaiselle taholle, joka mahdollisesti pystyisi viemään kehitysideota käytäntöön. Opinnäytetyössä pureuduimme myös työelämän mahdollisuuksiin ylläpitää ja kehittää konstaapelien osaamista, ja toivomme poliisilaitoksen huomioivan työssämme esiin tulleita seikkoja.

Poliisiammattikorkeakoulun voimankäytön koulutuksen koettiin antaneen hyvät eväät työelämään, eli koulutuksen nähtiin olevan hyvällä tasolla. Voimankäytön opetus poliisiammattikorkeakoululla on kattavaa, mutta harjoitteet tehdään yleensä samoissa toimintaympäristöissä niin sanotusti laboratorio-olosuhteissa. Poliisin työssä toimintaympäristöt ovat vaihtelevia ja tutkimuksemme edetessä pohdimme harjoittelun soveltamista erilaisissa tilanteissa. Yksi osaamistasoa kuvaava tekijä on, kuinka opittu tapa ja tekniikka pystytään siirtämään vaihtuviin olosuhteisiin ja soveltamaan tilanteeseen sopivaksi. Yksi vaihtoehto voisi olla, että osa voimankäytön kertaavista tunneista voimankäytön jaksoilla 3 ja 4 siirrettäisiin pois tatamilta eri tiloihin ja toiminta-alueille. Tällöin kertauksen lisäksi olisi mahdollisuus kokeilla ja kerrata tekniikan soveltuvuutta eri tiloihin ja tilanteisiin. Koemme tämän lisäävän koulutuksen vastaavuutta työelämään. Myös opiskelijoiden ymmärrys poliisin toimintaympäristöstä laajentuisi, ja huomioitaisiin mahdollinen suoritustekniikka tilaan sopivaksi. Huomioon otettaisiin kohdehenkilön vastarinnan lisäksi myös tilan tuomat haasteet ja rajoitteet tekniikan valinnassa.

Tutkimuksen tulosten perusteella työelämässä ampumaharjoittelu on koettu helpommaksi harjoittelumuodoksi toteuttaa kuin fyysisen voimankäytön harjoitteet tatamilla. Eräs haastateltava koki, että tatamille tehtävään harjoitukseen ei ole riittävästi tietoa ja taitoa suunnitella harjoitteita tai ainakin se koetaan haastavammaksi. Mielestämme voimankäytön vastuukouluttajat voisivat huomioida tämän seikan. Kouluttajien tekemät valmiit kuvalliset ohjeet tietyistä harjoitteista ampumaradalle, tatamille ja muille mahdollisille harjoituspaikoille voisivat madaltaa kynnystä harjoitteluun. Myös poliisiammattikorkeakoulun jo valmista videomateriaalia voisi hyödyntää poliisilaitosten käyttöön.

Ampumaradalle mentäessä harjoite voi olla niinkin yksinkertainen kuin tasokokeen läpi ampuminen ja tämäkin on hyvä harjoitus, joka on nopea suorittaa. Tatamille tällaista mahdollisuutta ei ole, sillä fyysisen voimankäytön osaamista ei testata enää työelämässä, eikä siihen ole minimivaatimuksia. Tällöin fyysisen voimankäytön harjoittelu tatamilla on myös helpompi sivuuttaa.

Pohdimme, pitäisikö fyysisestä voimankäytöstä tatamilla olla vuosittain omat näyttökokeensa, joka sisältäisi esimerkiksi kolme Poliisihallituksen hyväksymää maahanvientiä, jotka konstaapeli voisi itse valita. Ottaisimme näyttöön kolme maahanvientiä, sillä työelämässä voimankäytön tilanteet ovat aina erilaisia ja kolmella eri suoritustekniikalla pyrkisimme laajemman keinovalikoiman hallitsemiseen. Jos maahanvienneistä tulisi vuosittain testattavia, todennäköisesti näitä harjoiteltaisiin enemmän. Lisäksi olisi hyvä käydä läpi hallintaotteet ja lievempien voimankäyttövälineiden perusteet vuosittain.

Haastateltavat kokivat hieman haastavaksi määritellä omaa taitotasoaan fyysisessä voimankäytössä. Yksi tähän vaikuttava tekijä voi olla, ettei taitotasoa mitata tai arvioida mitenkään työelämässä. Haastateltavat toivat esiin myös, että voimankäytöllisiä tilanteita on ollut harvoin, joten tätäkin kautta käytännön kokemus on vähäinen. Kokemus omasta osaamisesta voikin pitkälti perustua koululla opittuun tasoon. Huomioitavaa on, että poliisiammattikorkeakoululla harjoittelua tulee huomattavasti enemmän verrattuna työelämään.

Huomioitavaa työssä on jokaisen haastateltavan subjektiivinen kokemus. Henkilön subjektiivinen kokemus asiasta peilaa oman elämän arvoihin, asenteisiin, kokemuksiin ja kehittymisen haluun. Subjektiivinen kokemus omasta taitotasosta ei ole absoluuttinen totuus vaan nimenomaan oma kokemus. Esimerkkinä voidaan käyttää kahta konstaapelia, joilla on sama taitotaso virka-ase ammunassa. Eroavaisuus näiden henkilöiden välillä tulee esille heidän oman ajattelumallinsa myötä, toinen kokee osaamistasonsa riittäväksi, eikä hän näe huomattavaa kehitystarvetta, kun taas toinen kokee, että hänellä on paljon kehitettävää ja tiedostaa omat kehitysmahdollisuutensa. Tämä lisää harjoittelua ja nostaa taitotasoa, mutta silti oma subjektiivinen kokemus taitotasostaan voi pysyä muuttumattomana. Mitä enemmän ihminen tiedostaa asiasta, sitä tietoisemmaksi hän tulee myös omista kehityskohteistaan. Tiedon myötä oman tekemisen kriittisyyskin voi nousta.

Työssämme kaikki haastateltavat olivat aktiivisia harjoittamaan voimankäytön osa-alueita, erityisesti ammuntaa. Uran alkuvaiheessa oletettavasti konstaapeleilla on halu kehittyä ja lisätä osaamistaan aktiivisella harjoittelulla. Voidaan olettaa aktiivisella harjoittelulla olevan vaikutus konstaapelien kokemaan taitotasoon. Poliisiammattikorkeakoululla harjoittelu on valvottua, säännöllistä ja progressiivista, mikä tukee jokaista opiskelijaa. Työelämässä harjoitteluun vaikuttaa työympäristö, olosuhteet ja oma aktiivisuus.

Konstaapeleilla, joilla harjoittelu on vähäistä tai olematonta, taitotaso sekä kokemus omasta osaamisestaan voivat olla hyvinkin erilaisia verrattuna haastateltaviin konstaapeleihin. Harjoittelusta etäännyminen voi lisätä epävarmuutta ja epäonnistumisen pelkoa, jolloin taas asian kohtaamisesta voi tulla haasteellista ja varmuus omasta tekemisestä puuttuu. Tällöin harjoittelua ei mielellään tehdä, eivätkä vuosittaiset pakolliset voimankäyttöpäivät ole mieleisiä.

Mielestämme voimankäyttöisten harjoitteiden ei tarvitse aina olla haastavia ja aikaa vieviä. Koemme tärkeänä myös voimakäyttövälineiden päivittäiset pienet harjoitteet, esimerkiksi virka-aseen sekä lievempien voimankäyttövälineiden kotelosta vetoharjoitteet. Työpaikalla päivittäinen voimankäyttövälineiden käsittely tulisi olla voimankäyttöisiä tilanteita tukevaa. Esimerkiksi aina virka-asetta käsitellessä ote tulisi olla samanlainen, jolloin stressitilanteessakin ote onnistuu.

Kuten teoriaosuudessa on tuotu esiin, oppiminen ja taidon omaksuminen vaativat harjoittelua, joka sisältää useita toistoja. Poliisiammattikorkeakoululla taidon harjoitteluun on panostettu. Usein kerrataan jo edellisellä kerralla opittua ja tällä tavoin kasvatetaan suoritettuja toistomääriä, joka lisää taidon suoritusvarmuutta ja automatisoitumista. Vaikka työelämässäkin tapahtuu jatkuvaa oppimista, täysin uuden taidon tai välineen opetteleminen työtehtävien ohella voi olla haastavaa. Työelämässä harjoituskerrat ovat luonnollisesti määrältään vähäisempiä ja aika taidon sisäistämiseen on pienempi verrattuna poliisiammattikorkeakoululla käytettävään aikaan. Työelämässä harjoitukset ovat pääasiassa jo opittujen taitojen kertaamista. Kertaamista tietysti tarvitaan, jotta taitotaso saadaan ylläpidettyä.

Opinnäytetyön edetessä mietimme voimankäyttöisten harjoitteiden sisällyttämisestä myös muiden opintokokonaisuuksien alle, eikä voimankäyttö olisi niin erillinen osajakso. Harjoitteiden upottaminen muiden opintojaksojen alle voisi tukea opiskelijoiden kokonaisuuden hahmottamista sekä herättelisi opiskelijoiden valmiutta voimankäyttöisiin tilanteisiin. Kuitenkin työelämässä voimankäyttöiset tilanteet eivät ole täysin tehtävän alkutietoihin sidonnaisia.

Poliisiammattikorkeakoululta työelämään lähtiessä säännöllinen harjoittelu ja osaamisen ylläpito siirtyvät lähes kokonaan konstaapelin omille harteille. Osaamisen ylläpitoon vaikuttaakin tietoisuus omaehtoisen harjoittelun tärkeydestä. Mielestämme on tärkeää ymmärtää vuosittaisten voimankäytön koulutusten olevan vain minimivaatimustasoa ylläpitäviä.

10.1 Jatkotutkimusmahdollisuudet

Opinnäytetyöprosessin aikana mieleemme tuli useita jatkotutkimusmahdollisuuksia. Opinnäytetyömme aiheita sivuten samankaltaisen tutkimuksen tekeminen erilaisille kohderyhmille olisi kiinnostavaa. Laajemmalle kohderyhmälle voisi toteuttaa kyselytutkimuksen, jolloin saataisiin tilastollisesti verrattavaksi laajempi vastaajajoukko. Mielenkiintoista olisi myös toteuttaa tutkimus samanlaisena laadullisena teemahaastatteluna, mutta haastateltaviksi valikoituisi kokeneempia konstaapeleja, joilla virkaikää olisi vähintään kymmenen vuotta, jolloin heidän koulutuksensa olisi Poliisikoulutaustainen.

Mielenkiintoista olisi myös saada tutkimustuloksia esimerkiksi osaamisen kokemisesta vasta valmistuneilta poliiseilta voimankäytön taktisesta osaamisesta sekä sen opetuksen vastaavuudesta työelämään. Haasteeksi tulisi tällöin työn julkisuus.

Tutkimuksen pohdinnassa avaamamme idean voimankäytön ohjeista poliisilaitoksen ampumaradalle sekä tatamin läheisyyteen. Pohdimme tuli toiminnallista opinnäytetyötä, jonka produktina syntyisi ohjeita voimankäytön omatoimiseen harjoitteluun. Tästä olisi mielenkiintoista saada jatkotutkimus harjoitusohjeiden vaikutuksesta konstaapelien itsenäiseen harjoitteluun.

10.2 Kokemuksemme prosessista ja omasta oppimisesta

Opinnäytetyömme alkuvaiheessa huomasimme jo aiheen valinnan olevan haastavaa. Mielenkiintomme kohteet olivat yhteneväisiä, mutta näkökulman valinta tuntui haastavalta. Aiheena poliisin voimankäyttö on laaja. Selvää oli, että aihe tulisi rajata ja keskittää tarkasti, mutta mielenkiintomme aiheita kohtaan teki aiheen rajaamisesta haastavaa. Tutkimuksesta olisi helposti tullut liian laaja tämän tutkinnon opinnäytetyöksi. Aihe rajautui työelämässä olevien konstaapelien kokemukseen Poliisiammattikorkeakoulun voimankäytön koulutuksesta ja harjoittelun ylläpitämisestä Vaasan pääpoliisiasemalla.

Aiheen rajaamisen jälkeen lähdimme työstämään tutkimussuunnitelmaa, joka toimi samalla myös tutkimuslupahakemuksena Vaasan pääpoliisiasemalle. Teimme tutkimussuunnitelman laadukkaasti ja pystyimme hyödyntämään sitä opinnäytetyössämme. Tutkimussuunnitelmaan raamiteltu pohja edesauttoi tutkimuksen etenemistä. Keräsimme tutkimussuunnitelmaan aiheen kirjallisuutta teoriapohjaa varten. Kirjallisuuden avulla syvennyimme aiheeseen monesta eri näkökulmasta.

Päädyimme valitsemaan laadullisen tutkimuksen, koska mielenkiintonamme oli saada syvällisempiä vastauksia tutkimuskysymyksiimme. Olimme kiinnostuneita haastateltavien omakohtaisista ko-

kemuksista. Koimme haasteena haastattelukysymysten muotoilun sopivaksi eri sektoreilla työskenteleville haastateltaville sekä vastaamaan tutkimuskysymyksiimme. Koemme kuitenkin haasteista huolimatta onnistuneemme saamaan vastauksia tutkittavaan aiheeseen.

Pohdimme sopivaa haastateltavien määrän pitkään. Olisimme halunneet saada mahdollisimman paljon erilaisia näkemyksiä sekä kokemuksia, mutta päädyimme valitsemaan kolme haastateltavaa. Vaikka haastateltavien määrä on vähäinen, halusimme saada esiin mahdolliset eroavaisuudet heidän näkemyksissään, minkä vuoksi päädyimme valitsemaan haastateltavat eri sektoreilta. Haastateltavien määrän valintaan vaikutti myös tutkijoiden oleskelu opinnäytetyötä tehdessä eri puolella Suomea, jolloin haastattelut suoritti vain toinen tutkija.

Tutkijoiden ollessa eri puolella Suomea työn tekemistä jouduttiin jakamaan. Opinnäytetyön teoriapohjan kirjoittaminen jaettiin aiheittain tutkijoiden välillä, jolloin työskentely oli selkeää ja molemmilla tutkijoilla oli oma alue työstettävänä. Työ pyrittiin jakamaan tasaisesti molemmille tutkijoille. Toinen tutkijoista suoritti haastattelut ja litteroinnit, minkä jälkeen toinen tutkija työsti opinnäytetyömme tulokset osiota analysoimalla aineistoa.

Kirjoitusprosessin aloittaminen tuntui molemmista haastavalta. Prosessi tuntui todella laajalta ja lyhyet hetket työn parissa aikaansaivat kokemuksen, ettei työ etene. Kirjoittamisprosessin loppupuolella fyysisesti samassa paikassa ollessamme työ eteni huomattavasti nopeammin ja työskentely oli mielekkäämpää. Tämän myötä suosittelisimme yhdessä opinnäytetyötä tekevien tutkijoiden tapaan toisiaan työn parissa säännöllisesti.

Haastattelujen litteroinnin jälkeen aineiston luokittelua sekä analysointia vaikeutti aineiston suuri määrä. Myös litterointiin kulunut työaika yllätti. Vaikka haastatteluja oli vain kolme, niistä saatu aineisto oli laaja. Aineiston käsittely teemoittain oli raskasta. Näin ollen olimme tyytyväisiä, ettemme valinneet useampaa haastateltavaa.

Opinnäytetyötä kirjoittaessa onnistumisena koimme sen, että saimme vastauksia tutkittavaan asiaan. Tutkimuskysymystemme avulla esiin nousi myös muutamia kehityskohteita. Työn pohdintaosion myötä keskustelimme paljon, ja löysimme sen myötä uusia ajatusmalleja ja kehitysideoita. Mielestämme pohdintaosion työstäminen oli mielekäästä ja antoisaa.

Koimme onnistuneemme aihevalinnassa, sillä opinnäytetyön tekeminen haasteista huolimatta oli mielekäs prosessi. Prosessin myötä opimme paljon itse opinnäytetyön tekemisestä ja tässä tapauksessa laadullisesta tutkimuksesta. Koemme saaneemme tietotaitoa tutkimuksen tekemiseen ja siihen kuuluvaan prosessiin. Koimme opinnäytetyön tuovan meille vahvan teoriapohjan, jota

voimme hyödyntää käytännön työelämässä. Muun muassa voimankäyttöisten periaatteiden kertominen koettiin hyödylliseksi omaa osaamista ajatellen. Tämä toi samalla myös tunteen, että työlämme on muukin merkitys kuin niin sanottu pakollinen päättötyö.

LÄHTEET

Alasuutari, Pertti 1999: Laadullinen tutkimus. 3. painos. Gummerus kirjapaino Oy 1999.

Boucht, Johan 2020: Poliisin voimakeinojen käyttö – Suomalaisen oikeuden oppikirja, Tampere, Poliisiammattikorkeakoulu.

Haikansalo, Anu & Korander, Timo 2022: Poliisi (AMK) -opinnäytetyön ohje, poliisi (AMK). Luettavissa: [Poliisi \(AMK\) -opinnäytetyön ohje \(polamk.fi\)](https://polamk.fi) luettu 25.10.2022.

Hankilanoja A. 2007: Työturvallisuus ja vastuun kohdentuminen poliisihallinnossa. 2. painos. Espoo. Poliisiammattikorkeakoulun oppikirjat 10.

Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2001: Tutkimushaastattelu – Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Yliopistopaino Helsinki 2001

Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2014: Tutkimushaastattelu – Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Gaudeamus

Hirsjärvi Sirkka & Remes Pirkko & Sajavaara Paula 2007: Tutki ja kirjoita. Helsinki, Tammi. Luettu 14.1.2022.

Honkala, Markus 2021: Covid-19 Pandemian vaikutukset voimankäytön ylläpitokoulutukseen Lounais-Suomen poliisilaitoksen alueella, poliisi (AMK), luettu 31.5.2022.

Kananen, Jorma 2008: Kvali: Kvalitatiivisen tutkimuksen teoria ja käytänteet. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kananen, Jorma 2011: Kvantti. Kvantitatiivisen opinnäytteen kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Luettu 6.2.2022.

Kananen, Jorma 2015: Opinnäytetyön kirjoittajan opas. Näin kirjoitan opinnäytetyön tai pro gradun alusta loppuun. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Luettu 22.6.2022.

Kilpiö, Sami 11.8.2012. Helsingin Sanomat. Noudettu Helsingin Sanomien verkkosivuilta osoitteesta: <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000002550783.html>

Korander, Timo 2021: Videoluento aiheesta tutkimusmenetelmät. Katsottu 25.11.2021.

Loman, Timo 1997: Poliisin oikeudesta käyttää voimakeinoja. Helsinki: Oy Edita Ab. Poliisin oppikirjasarja 4/97

Lonka, Kirsi 2014: Oivaltava oppiminen. 2. painos. Helsinki, Otava

Magill, R. 2007: Motor learning and control. Concepts and applications. New York.

Mäkilä, Joni 2019: Voimankäytön kenttäkouluttajien käsitys työharjoitteluun tulevien opiskelijoiden poliisitaktisesta osaamistasosta, poliisi (AMK), luettu 31.5.2022

Oppiminen. Vaasan yliopiston nettisivu. Luettavissa: [Oppiminen | Vaasan yliopisto \(uwasa.fi\)](#) . Luettu 22.6.2022.

Parviainen Juha, Lindström Lassi 2017: Poliisin fyysistä voimankäyttöä tukeva harjoittelu, poliisi (AMK), luettu 1.6.2022.

Pirkkalainen Juha 2020: Voimankäytön ylläpitokoulutusten tehostaminen Kanta-Hämeen kenttäjohto-alueella, poliisi (AMK), luettu 2.6.2022

Pirnes, Teppo 2018: Opetusvideoiden käyttäminen ammatillisessa koulutuksessa. Tietotekniikan pro gradu –tutkielma. Jyväskylän yliopisto Informaatioteknologian tiedekunta. Kokkolan yliopistokeskus Chydenius. Luettavissa: [URN:NBN:fi:juu-201805022415.pdf](https://urn:nbn:fi:juu-201805022415.pdf) Luettu 11.10.2022

Poliisiammattikorkeakoulun opetussuunnitelma 2020–2022, luettavissa: <https://polamk.fi/documents/25254699/37709942/Poliisi-amk-opetussuunnitelma.pdf/> . Luettu 22.6.2022.

Rikander Henri 2016: Poliisin voimankäyttö ja sen seuranta. Teoksessa Poliisin toimintaympäristö, Poliisiammattikorkeakoulun katsaus 2016, poliisiammattikorkeakoulun raportteja. Toim. Vesa Muttilainen & Pauliina Potila.

Ruusuvuori, Johanna & Tiittula, Liisa 2005: Haastattelu. Tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. Tampere: Vastapaino. Luettu 8.2.2022

Sisäministeriön asetus poliisin voimankeinoista sekä kulkuneuvon pysäyttämisestä 20.3.2015/245.

Tapani J, Tolvanen M 2013: Rikosoikeuden yleinen osa- Vastuuoppi. Toinen uudistettu painos. Talentum.

Vilka, Hanna 2015: Tutki ja kehitä. 4. painos. Jyväskylä, PS-kustannus

Vilka, Hanna 2021: Tutki ja kehitä. 5.painos. Otavan Kirjapaino Oy, Keuruu 2021

LIITE 1

Haastattelukysymykset:

1. Kuinka kauan olet työskennellyt poliisina ja millaisissa työtehtävissä?
2. Millaiseksi koet oman taitotasosi eri voimankäytön osa-alueiden osalta? (ei taktiikkaa)
3. Kuinka harjoitat fyysistä voimankäyttöä? Miten ylläpidät osaamista?
4. Kuinka harjoitat voimankäytön välineiden hallintaa? Mitä välinettä ja kuinka paljon?
5. Millaiseksi koit poliisiammattikorkeakoulun fyysisen voimankäytön koulutuksen?
6. Millaiseksi koit voimankäytön koulutuksen opetuksen määrän, laadun ja työelämävastaavuudet?
7. Kuinka koulutus on tukenut sinun työkykyäsi ja osaamista toimia tilanteissa?
8. Voitko antaa konkreettisen esimerkin tilanteesta, jossa koulutus on tukenut tai ei ole tukenut taitoa toimia tilanteessa? Esimerkkejä voi olla useita.
9. Onko koulutuksessa mielestäsi kehitettävää?
10. Onko jokin jäänyt puuttumaan tai mitä kaipaisit koulutukseen?
11. Kuinka koet voimankäytön tasosi vastaavan valmiutta toimia eri tilanteissa?
12. Kouluttaako työpaikkasi voimankäyttöä?
13. Millaiseksi koet koulutuspäivät?
14. Vastaako koulutuspäivien sisältö ja vaatimukset sinun osaamistasoasi? (tasokoe)
15. Voitko antaa konkreettisen esimerkin tilanteesta, jolloin olet kokenut pystyväsi hyödyntää aikaisempaa koululla hankittua osaamista koulutuspäivillä
16. Koetko työnantajan tukevan voimankäytön osaamisen ylläpitoa?
17. Millaiset eväät poliisiammattikorkeakoulun voimankäytön koulutus on antanut sinulle työelämään?
18. Kuinka tärkeäksi osaksi poliisin työtä koet voimankäytön osaamisen?
19. Mitkä vaikuttavat sinun kohdallasi positiivisesti ja mitkä negatiivisesti voimankäytön eri osa-alueiden osaamiseen ja niiden harjoittamiseen?